

Šumarski list.

Organ

hrv. slav. šumarskoga društva

Izdaje

Upravlj. odbor hrv.-slav.
šumarskoga društva.

Uređjuje Ivan Partaš.

Izlazi svaki mjesec.

ZAGREB 1899.

Naklada hrv.-slav. šumarskoga društva.

Šumarski list.

Br. 1. U ZAGREBU, 1. siečnja 1899. God. XXIII.

Uvrstbina oglasa: za 1 stranicu 8 for.; za $\frac{1}{2}$ stranice 4 for.; za $\frac{1}{3}$ stranice 2 for. 70 novč.; za $\frac{1}{4}$ stranice 2 for. — Za višekratno uvrštenje primjerena popustbina.

Pravilnik za zemljištne zajednice.

U smislu §. 4. zakona od 25. travnja 1894. o uredjenju zemljištih zajednica, ima svaka zemljišna zajednica sastaviti pravilnik, u kojem se imadu pobliže urediti pravni odnošaji ovlaštenika medju sobom i prema zajednici, zatim uprava i gospodarstvo zemljištne zajednice i njezinog posjeda.

Visoka kr. zemaljska vlada nije, kako se je to prvobitno predmjevalo, izdala obrazac pravilnika, i to kako se spominje u jednom visokovladinom odpisu s toga, što želi, da se kod sastavka pravilnika ne upliva na ovlaštenika, nego da im se pusti sasvim na volju, da si urede uživanje i sastave pravilnik po svom znanju i po svojoj volji.

Spomenutih intencija vis. kr. zem. vlade morati će se držati svi urednici, koji rade oko uredjenja zemljištih zajednica. Nu oni će kod provadjanja tih intencija naići na velike zaprieke.

U raznih paragrafih zakona od 25. travnja 1894. i provedbene naredbe k tomu zakonu, navadjaju se razni propisi, koje treba uvrstiti u pravilnik. Nu to još iz daleka nije sve, što treba da dodje u pravilnik.

Nepobitna je s toga istina, da većina odbora, koji su po provedbenoj naredbi od 19. rujna 1897. br. 54.510 §. 20. zvani da sastave pravilnik, ne bude znala, kako da ga sastavi, te će u većini slučajeva moliti, da im se za orientiranje pri

sastavku toga pravilnika dade uputa, odnosno obrazac valjanog i uporabivog pravilnika.

Kada toga i nebi bilo, te kada bi odbori i znali u glavnom sastaviti pravilnik, to bi oni ipak možda mnogo toga izpustili, glede čega sam zakon propisuje, da odnosna ustanova ima doći u pravilnik, te našto će nadzorne oblasti imati paziti, da se iz pravilnika ne izpusti.

S toga je sjegurno mnogi šumar radostno pozdravio knjigu, što ju je nakladom Lav. Hartmana izdao g. 1898. zamjenik kr. držav. odvjetnika g. Franjo Haladi, naime zakon od 25. travnja 1894. i od 1. svibnja 1895. sa odnosnima provedbenimi naredbami.

U toj knjizi otisnut je jedan već postojeći pravilnik i jedan obrazac pravilnika, koji je študija g. Haladija.

U toj študiji je I. dio veoma krasno obradjen, nu III. a osobito II. dio je manjkav, te nikako ne može zadovoljiti šumara, jer manjkaju baš oni propisi, koje šumar smatra najpotrebitijimi.

Radi toga sam u želji, da urednikom oko uredjenja zemljištnih zajednica, napose gg. šumarom olakšam posao, te da njima i odborima zemljištnih zajednica dadem na uporabu obrazac pravilnika izradjen prema potrebama šumarske službe i razumnoga šumskoga gospodarstva, izradio niže navedeni pravilnik.

Pri sastavku držao sam se rasporeda Haladijeve študije, jer taj raspored smatram sasvim dobrim, te sam u obće tu študiju u mnogomu upotrijebio — mjestimice dapače doslovno. Naročito sam to učinio u I. dielu.

Pri izradbi II. i III. diela osvrtao sam se najviše na šumarske odnošaje i prilike županije modruško-riečke, kao meni najpoznatije.

Biti će s toga da se svi paragrafi ovoga pravilnika neće moći doslovno primjeniti na sve zemljišne zajednice naše domovine, nu praktičan šumar lahko će pojedine paragrafe promjeniti i nadopuniti prema šumarskim odnošajem i potrebama svojega kraja.

Nije mi s toga ni svrha ni želja, da ovaj obrazac pravilnika bude nešto nepromjenljivoga, nego želim da poglavito služi kao putokaz, na što se sve ima paziti kod sastavka pravilnika, da nebi poslje u praksi, kada se bude po pravilnicima radilo, bilo uslied manjkavostih i nejasnostih u pravilnicima, neprilike i zastupstvima zemljištnih zajednica i nadzornima oblastima.

Imade s toga u obrazcu pravilnika paragrafa, koji se na prvi mah čine suvišni ili kao nešto, što se samo po sebi razumije. Nu uvjerio sam se tekom moje upravne prakse, da pomanjkanje baš ovakovih, na oko jednostavnih propisa, prečesto daje povoda sukobima i mnogom suvišnom piskaranju.

Svrha i značenje mnogih paragrafa u tom obrazcu pravilnika, samo je po sebi jasno, nu ima i paragrafa, kojima se na prvi mah ne razabire svrha i značenje, a opet imade i takovih paragrafa, koji se mogu sasvim drugčije štilizirati; s toga ću pri kraju dodati tumačenje i obrazloženje pojedinih paragrafa.

Sam pako obrazac pravilnika glasi ovako:

Pravilnik

I. dio: O ovlaštenicih.

§. 1.

Ovlaštenici zemljištne zajednice N. N. na koje spadaju mjesta N. N. pobilježeni su u temeljnoj knjigi po §. 24. zakona od 25. IV. 1894.

Oni svi zajedno tvore — i to svaki od njih u razmjerju onomu, kako je to ubilježeno u temeljnoj knjigi — u pogledu zajedničke imovine, zemljištnu zajednicu, po načelih zakona od 25. travnja 1894. i to pod imenom:

Zemljištna zajednica mjesta N.

§. 2.

Ovlašteničtvo spojeno je s onimi zemljišti i u onom razmjerju, kako je to u temeljnoj knjigi ubilježeno.

Ova se zemljišta nazivlju «ovlaštena zemljišta».

§. 3.

Ovlašteništvo prelazi na svakoga nasljednika u vlasništvu ovlaštena zemljišta, ako ovaj udovolji dužnosti, propisanoj u §. 4. i 5. ovog pravilnika.

§. 4.

Ako predje ovlašteno zemljište u vlasništvo inim načinom nego li putem baštinstva (zakonitoga nasljedstva) ili diobe ovlaštenoga zadružnoga posjeda, steći će takav nasljednik u vlasništvu ovlaštena zemljišta, istom tada pravo ovlašteništva, kad se priplati zemljišnoj zajednici, položiv joj u gotovini pristupninu u iznosu kako je naznačeno u §. 5.

§. 5.

Pristupnina odmjeruje se za cijelo ovlašteništvo po sljedećem mjerilu:

1. Ako je onaj, koji je dužan platiti pristupninu, ovlaštenik u zemljišnoj zajednici (10 for., 5 for. i t. d.);

2. Ako nije ovlaštenik u zemljišnoj zajednici, ali je pripadnik iste upravne občine, u kojoj se nalaze ostali ovlaštenici zemljišne zajednice, tad plaća (100 for., 50 for.);

3. Ako nije ni jedno ni drugo, tad iznosi pristupnina (150 for., 75 for.).

Kad se stiče ovlašteništvo u manjem dielu, plaća se razmjerno manja pristupnina.

U slučajevih §§. 18. i 19. zakona ne gubi se pravo ovlašteništva — ono samo počiva, dok ne bude udovoljeno uvjetom pravilnika.

Koristi otpadajuće na počivajuće pravo, pripadaju zemljišnoj zajednici (§. 20. z.)

§. 6.

Ovlašteništvo samo za sebe ne može biti predmetom ovrhe, niti se ono može gruntovno obteretiti.

§. 7.

Ovlaštenik je vlastan sam dobrovoljno prenieti ovlaštenu zemljišta na drugo svoje zemljište, koje leži u području iste upravne občine, ako na takav prenos pristane zastupstvo zemljišne zajednice.

Tko takav prenos želi izhoditi, mora se pred zastupstvom izkazati, da na ovlašteno zemljište nitko nije stekao kakova prava i koja bi bila oštećena, kad bi se ovlaštenu zemljište s njega brisalo, ili pak da su oni, koji su takova prava stekli, na taj prenos privolili.

§. 8.

Pod uvjetom, u drugoj alineji predjašnjega §-a navedenim, može svaki ovlaštenik sveskoliko svoje ovlaštenu zemljište i samo za sebe bez ovlaštena zemljišta u svom razmjerju odsvojiti (p. pr. prodati), u kojem ono njega ide. Ovakovu odsvoju samo jednoga diela ovlaštenu zemljišta samu za sebe, ne ima mjesta.

Zemljišna zajednica pridržaje si za sebe i svoje ovlaštenike pravo priekupa po §. 22. zakona.

§. 9.

Kad tko ushtije svoje ovlaštenu zemljište odsvojiti, ima to pročelniku zemljišne zajednice prijaviti uz naznaku uvjeta odsvoja (kupovnine i t. d.) U toj prijavi ima točno naznačiti toli osobu, koja kani steći ovlaštenu zemljište, koli zemljište, na koje se ima prenieti ovlaštenu zemljište.

Pročelnik će najdulje za 14 dana sazvati skupštinu, na kojoj se ima odlučiti, hoće li zemljišna zajednica sama kupiti ovlaštenu zemljište, ili ostavlja li ostalim, kojim po zakonu priekup pripada, da se sa ovlaštenikom narede.

§. 10.

Ako se po §. 8. i 9. odsvoji ovlaštenu zemljište od ovlaštena zemljišta, tad ono prelazi u onom razmjerju kako je odsvojeno, na novo zemljište.

Pristupnina odmjerenjena prema §. 5. ima se u slučajevih ovakova prenosa ovlašteničtva, platiti zemljišnoj zajednici.

Ako se zemljišna zajednica posluži svojim pravom priekupa, tad tvori ovakovo priekupljeno ovlašteničtvo zajedničku imovinu zemljišne zajednice i ima s njim razpolagati bud tako, da se užitci pripadajući tomu ovlašteništvu, porazdiele medju sve ovlaštenike po razmjerju njihova prava, bud tako, da ga zajednica uz naplatu ustupi pojedinom ovlašteniku na povremeno uživanje.

§. 11.

O ovlaštenicima zametnuta je, te se ima po §. 24. zakona redovito voditi temeljna knjiga po propisanom obrazcu.

Svaki ovlaštenik ima u toj knjigi svoj list, te se na istom provadjaju sve promjene.

§. 12.

Svaku promjenu u ovlašteničkom pravu, dužan je dotičnik, radi provedbe u temeljnoj knjigi, pismeno prijaviti zastupstvu i predložiti odnosne izprave u izvorniku, ili u ovjerovljenom prepisu.

II. dio: O gospodarstvu zemljišne zajednice.

§. 13.

Svrha je gospodarstvu zemljišne zajednice:

1. da se razborito (kod šuma po gospodarstvenoj osnovi) i prema trajnoj koristi zemljišne zajednice izcerpljuju razni dielovi zajedničke imovine.

2. da se postepeno usavršuje produktivnost preizcerpljenih dielova posjeda zemljišne zajednice (da se n. pr. preveć izsječena šuma privede normalnom stanju, da se goli i kameniti pašnjaci stave pod zabranu i pošume i t. d.).

3. da se osjigura svakomu ovlašteniku u razmjerju njegova ovlašteničtva (§. 1. pravilnika) pripadajući mu dio uživanja prihoda od zajedničke imovine.

§. 14.

Zemljišna zajednica izjavljuje, da se njezin zemljišni posjed, naročito sliedeće nekretnine:

1. pašnjak i t. d. . . . ne može podieliti medju pojedine ovlaštenike tečajem . . . godiña.

Glede šuma ima vriediti §. 41. zakona, prema kojemu su one u pravilu nedjelive.

§. 15.

U pogledu šumskoga posjeda zemljištne zajednice valja se strogo držati zakonâ i propisâ o tom izdanih, ter šumsko-gospodarstvo svagda udešavati prema odredbama nadležnih šumskih stručnjaka.

§. 16.

Užitci ovlaštenika na zemljištnom posjedu zajednice sastoje se :

1. u pravu drvarije za ogriev;
2. u pravu drvarije za gradju u koliko dotječe;
3. u pravu paševine po šumah (u koliko je po gospodarstvenoj osnovi dopustiva, i to na mjestih, gdje to šumar odredi) i na pašnjacih;
4. u pravu steljarenja (listinca) u šumah (u koliko je po gospodarskoj osnovi i umnom šumskom gospodarstvu dopustiva, i to na mjestih, gdje to šumar odredi);
5. u pravu na zajedničke bujadnice, u koliko takovih ima;
6. u pravu na kamen, piesak i t. d. iz kamenoloma zajednice, a za vlastitu porabu i t. d.

§. 17.

Ogrievnu drvariju dobiva svaki ovlaštenik i to godimice onoliko i u onih predjelih, gdje i koliko ga u to ime ide prema gospodarstvenoj osnovi i prema razmjerju njegova ovlašteničtva.

Stabla sposobna za tehničke svrhe, ne smiju se nikad odkazivati u ime ogrievne drvarije.

§. 18.

Ogrievna drvarija ima se ovlaštenikom odkazati, odnosno podieliti mjeseca lipnja ili najkasnije mjeseca srpnja (mjeseca rujna ili najkasnije mjeseca listopada).

Ogrievna drva imadu se u roku, koji će ustanoviti šumar dogovorno sa zastupstvom, i koji rok ne smije biti dulji od 5 mjeseci iza dana doznake, izvesti iz šume.

Onomu, koji to propusti učiniti, propasti će drva bez svake daljnje razprave i odštete, u korist zemljištne zajednice.

§. 19.

Gradjevno drvo pripada ovlaštenikom u toliko, u koliko bude u godišnjih sječina u tu svrhu razpoloživih stabala, i to samo za gradnju i popravak kuće i gospodarstvenih zgrada, koje mu služe za vlastito stanovanje i gospodarstvo; dočim se za sgrade opredieljene za špekulativne svrhe, ne može dopitati gradjevno drvo.

Za gradnju nove kuće ima ovlaštenik sa cijelim selištem pravo nakon . . godina dobiti . . . m³, a za gospodarstvene sgrade . . . m³.

Ovlaštenik sa manjim ili većim ovlaštentičtvom, ima pravo na razmjerno manju ili veću količinu.

Bude li koji ovlaštenik trebao gradjevno drvo za popravak svoje kuće ili gospodarske sgrade, imade svoju topoglednu molbu predati ustmeno ili pismeno kod obćinskoga poglavarstva najkasnije do konca rujna svake godine.

Da je molbu predao, treba mu pismeno potvrditi.

U mjesecu listopadu pretresti će zastupstvo zemljištne zajednice sve stigavše molbe, te će nakon što je po jednom zastupniku i šumaru (nadlugaru) dalo izviditi potrebu, i nakon što je jesenska glavna skupština odobrila razpoložbu sa redovitim godišnjim etatom, udovoljiti molbi, u koliko bude pravedno osnovana i bude razpoloživih stabala.

§. 20.

Tečajem zimskih mjeseca imade se šumaru dostaviti izkaz o pojedincu dozvoljenom gradjevnom drvu, a šumara će biti dužnost, da odmah u proljeće doznači dotična stabla.

§. 21.

Ako koji ovlaštenik treba uslied požara ili ine elementarne nepogode, odmah gradjevno drvo, to se imade njegova molba i izvan u §. 19. ustanovljenog roka primiti i za 14 dana po zastupstvu pretresti i riešiti.

§. 22.

Ako je gradja na objektih, koji su izgorili, bila osjegurana i po tom po osjeguravajućem društvu plaćena, to se za te objekte ne može dopitati gradjevna drvarija, ali je dopustivo, da se daje gradja uz uplatu podpune šumske pristojbe.

§. 23.

Stabla doznačena u ime gradjevne drvarije imadu se najkasnije u roku od jedne godine, računajuć od dana doznake, posjeći i izvesti, jer u protivnom slučaju gubi ovlaštenik na nje svako pravo.

Nu tim nije izključeno, da može sljedeće godine ponovno moliti za dopitanje gradjevne drvarije.

§. 24.

Gradjevno drvo dopitano pravoužitniku za vlastitu porabu ne smije isti prodati.

Učini li on to, vlastna je zemljišna zajednica, odnosno njezini organi i šumsko osoblje, možda preostavšu gradju zaplieniti i prodati u korist zemljišne zajednice, a za već prodani dio, tražiti od dotičnog ovlaštenika naknadu prema procjeni.

Ujedno gubi takav ovlaštenik pravo na potraživanje gradje kroz 5 godina.

§. 25.

Glede uporabe stelje (listinca) zatim kamenoloma i pieska, dozvoljava se, da si svaki ovlaštenik smije za vlastitu porabu uzeti toliko, koliko bude tih proizvoda dotjecalo, ali samo na onih mjestih, koja bude šumar u sporazumku sa zastupstvom odredio.

Za neovlaštenike odrediti će zastupstvo posebne pristojbe.

§. 26.

Glede uporabe bujadnicâ koje su vlasništvo zemljištnih zajednica, određuje se sljedeće: — — — — —
— — — — —

§. 27.

Redoviti sječivi godišnji etat imade se u pravilu užiti tako, da se:

1. najprije izluči onaj dio, koji će se ovlaštenikom dati u ime ogrievne drvarije;

2. zatim onaj dio, koji bude potreban ovlaštenikom u ime gradjevne drvarije;

3. zatim se ima izlučiti stanoviti broj stabala, koja će se prema procijenjenom kubičnom sadržaju i uz podpunu šumsku pristojbu, prodavati ovlaštenikom za razne, ali samo vlastite potrebe.

Šumsku pristojbu ustanoviti će odbor sporazumno sa šumarom, a stabla prodati će se samo onim ovlaštenikom, kod kojih bude zastupstvo ustanovilo, da su im stabla za raznu, ali vlastitu potrebu potrebna (n. pr. za popravak mlina, za ogradu plotâ, za učvršćivanje zemljišta proti vodi, u slučaju navedenom u §. 21.) i t. d.

Nakon svega toga preostavša stabla imadu se u korist zemljištnih zajednica unovčiti javnom dražbom.

§. 28.

Ako bi stabla nalazeća se u sječini bila sposobna samo u tehničke svrhe, to se ne imadu doznačiti ovlaštenikom u ime ogrievne drvarije, nego se imadu dražbenim putem prodati, a od unišle kupovnine kupiti potrebita ogrievna drva.

§. 29.

Gospodarstvena godina počimlje sa 1. siečnjom (1. listopadom).

Imade se stoga godišnji drvosječni predlog za buduću godinu, odobren po županijskom upravnom odboru, predložiti zastupstvu najkasnije do konca listopada (srpnja).

§. 30.

Na temelju odobrenog godišnjeg sječnog predloga, ustanovit će skupština ovlaštenika na predlog zastupstva, kako se ima prema §. 26. pravilnika raspoložiti sa godišnjim etatom, te će na temelju te raspoložbe pretresti i usvojiti po zastupstvu sastavljeni proračun za buduću godinu.

§. 31.

Za slučaj da utržci iz suvišaka (§. 26. toč. 4.), zatim iz prodaja stabala pravoužitnikom uz pristojbu, nadalje pristojbe neovlaštenika za pašu, bujad i t. d. napokon zakupnina lova, šumskih čistina, kamenoloma i svi ini redoviti dohodci zemljištne zajednice, ne bi dotjecali za pokriće novčanih potreba zemljištne zajednice t. j. za porez, upravne troškove, troškove stručnoga osoblja, troškove za pošumljivanje i t. d., ne ima se u pravilu razpisati namet na ovlaštenike, nego se u prvom redu ima ustanoviti snižena šumska pristojba za ogriev i gradjevno drvo, za šumsku pašu i ine zajedničke užitke.

Visinu tih pristojba ustanoviti će zastupstvo, a platiti će ih oni ovlaštenici, koji se kane poslužiti timi užitci.

§. 32.

Prije uplate u §. 30. spomenutih pristojba, ne smije se nikomu doznačiti drvarija, niti dozvoliti pašarija, ni uporaba inih užitaka, za koje je ustanovljena pristojba.

Rok uplate ustanoviti će zastupstvo, nu svakako mora biti rok barem 14 dana prije, nego li će se preduzeti dioba ili uporaba tih užitaka.

§. 33.

Pravo pašarine pripada svakomu ovlašteniku u razmjerju njegova ovlašteničtva i u koliko bude po načelih umnoga šumarstva dopustiva.

Svaki, koga zapada cielo ovlašteničtvo, smjeti će goniti na pašu bezplatno (ili uz naplatu snižene, samo za ovlaštenike odmjerene pristojbe), onoliko komada volova, krava, konja i t. d., koliko će zastupstvo prema razpoloživom prostoru i prema vrstnoći paše, od godine do godine odrediti.

Ovlaštenik sa većim ili manjim ovlašteničtvom, nego li je jedno cielo, imati će pravo, da ugoni razmjerno veći ili manji broj.

Ovlaštenici, koji nemaju vlastita blaga, vlastni su bez naplate (ili uz naplatu snižene pristojbe) gonit na pašu i tudjeg blaga onoliko, koliko ih zapada prema razmjerju njihova ovlašteničtva.

§. 34.

Stabla izlučena za ogrievnu drvariju imadu se izraditi po najmljenih težacih, koje će pogoditi zastupstvo dogovorno sa šumarom.

Kao težaci imadu se u prvom redu uzeti ovlaštenici.

Izradbu nadzire i izradjena drva prima od težaka šumarsko osoblje, a diobu na ovlaštenike obavljaju 2 člana zastupstva.

Razdjelbenik ima se u prepisu dostaviti šumaru i lugaru, da može nadzirati izvoz i prepriječiti možebitne medjusobne kradje.

§. 35.

Ako redoviti dohodci zemljištne zajednice preteku izdatke, tad odlučuje glavna skupština o razpoložbi sa tim viškom.

Pri tomu se imade u prvom redu paziti na to, da se učine koristne investicije n. pr. melioracije, gradnja dobrih šumskih puteva, kupovanje šumskih enklava i t. d., a zatim da se suvišci upotriebe u obće koristne svrhe u području teritorija zemljištne zajednice.

§. 36.

Ako dohodci glavnica, zatim ini tekući prihodi, ne dotječu za pokriće potreba zemljištne zajednice, tad je svaki ovlaštenik dužan doprinjeti nuždni prinos u razmjerju svoga ovlašteničtva.

Ovlaštenik, koji taj svoj prinos ne uplati pravovremeno, gubi za tekuću godinu pravo na sve užitke zemljištne zajednice, zatim aktivno i pasivno izborno pravo, i pravo glasa u skupštinu ovlaštenika.

Tim se ne oduzima zemljišnoj zajednici pravo, da od dotičnog ovlaštenika učera otpadajući na nj prinos političkom svrhom.

III. dio: Uprava zemljištne zajednice.

§. 37.

Upravu zemljištne zajednice vodi glavna skupština ovlaštenika i zastupstvo, kojemu je na čelu pročelnik.

§. 38.

Glavna skupština ovlaštenika drži se dvaput na godinu. Proljetna u mjeseca ožujku, a jesenska u mjesecu studenom.

§. 39.

Pravo glasa u glavnoj skupštini ima svaki ovlaštenik, ubilježen u temeljnoj knjigi i to po slijedećem razmjerju:

1. onim, koji imaju jednu četvrtinu ili manje ovlašteničtva, pripada jedan glas;

2. onim, koji imaju preko jedne četvrtine do jedne polovice ovlašteničtva, pripadaju dva glasa;

3. onim, koji imaju preko jedne polovice do jednoga celoga ovlašteničtva, pripadaju tri glasa;

4. onim, koji imaju više nego cijelo ovlašteničtvo, a manje od dva, pripadaju četiri glasa;

5. ovlaštenikom, koji imaju više, nego dva ovlašteničtva, pripada pet glasova.

Više glasova ne može ni jedan ovlaštenik imati.

§. 40.

Za udate žene vrši pravo glasa njihov suprug.

Udovice ne imaju pravo glasa, te žena ne može glasovati na mjesto svog odsutnog supruga.

Za malodobnike i skrbljenike vrši pravo glasa štitnik ili skrbnik.

§. 41.

Skupštine sazivlje pročelnik, te mu je dužnost o tom pravodobno obavjestiti nadzornu oblast (§. 31. zakona).

Saziv redovite i izvanredne skupštine imade se najmanje 14 dana unapried proglasiti.

U proglasu ima biti sadržan dnevni red skupštine t. j. ima se naznačiti, o kojih predmetih i kojim redom će se viećati.

§. 42.

Izvanrednu glavnu skupštinu ima pročelnik sazvati, čim bude nužno da se rieši koji prešni predmet spadajući u djelokrug glavne skupštine; nadalje kad to zatraži najmanje jedna petina svih ovlaštenika ili većina zastupstva, i napokon kad to odredi nadzorna oblast.

§. 43.

Glavnoj skupštini pridržani su sliedeći poslovi:

1. utanačiti ili mienjati pravilnik;
2. izabrati zastupstvo;
3. izabrati na . . . godine revizionalni odbor od tri lica za pregledavanje računa, te primati izvješća toga odbora;
4. prema predlogu zastupstva ustanovit godišnji proračun i odredit, kako se ima razpoložiti sa redovitim i izvanrednim prihodom zemljištne zajednice;
5. odlučivati glede uzimanja ili podjelivanja zajmova;
6. sticati i odtudjivati imovinu;
7. odredjivati, ima li se dioba kojega zajedničkoga zemljišta provesti, u koliko joj po zakonu i ovom pravilniku imade mjesta;
8. prema potrebi odredjivati, da se po zastupstvu imadu ustanoviti pristojbe za drvariju, pašarinu i t. d.

§. 44.

Ovlaštenici biraju izmedju sebe većinom glasova zastupstvo, i to u pravilu u jesenskoj glavnoj skupštini.

§. 45.

Zastupstvo ima postojati iz . . . članova, te se bira na . . . godina.

§. 46.

Izberiv je svaki samostalni ovlaštenik, izuzam slučaj, da se isti bavi šumskom trgovinom u šumah ove zemljištne zajednice, ili da kao poduzetnik stoji u kakovom zakupnom ili sličnom odnošaju prema zemljištnoj zajednici.

§. 47.

Izborom ravna pročelnik.

§. 48.

Odstupajuće zastupstvo i pročelnik mogu biti ponovno zabrani.

§. 48.

U glavnoj skupštini mora da bude prisutna barem jedna polovica ovlaštenika, računajuć po razmjerja ovlašteničtva.

Ako zbog premalena broja prisutnih, treba ponovno sazvati glavnu skupštinu, tad se ima nova skupština sazvati najdulje za mjesec dana.

Ta ponovno sazvana skupština stvara pravovaljane zaključke bez obzira na broj prisutnika.

§. 50.

Zastupstvu je dužnost, da konačno obavlja sve poslove zajednice, u koliko nisu pridržani skupštini ovlaštenika, i da priprema predloge za glavnu skupštinu.

Naročito ima zastupstvo :

1. sudjelovati kod sastavka gospodarstvenih osnova;

2. obavljati izvid najavljene potrebe na građevnom drvu, i prema potrebi dopitati gradju (§. 19.);

3. na temelju odobrenog drvosječnog predloga, stavljati skupštini predlog o uporabi redovitog i izvanrednog godišnjeg prihoda na drvu kao i inog prihoda;

4. sastaviti te glavnoj skupštini predložiti na pretres i prihvat godišnji proračun;

5. ustanoviti šumske pristojbe prema §§. 24., 25., 26., 30. i 42. pravilnika;

6. dopitati i razdijeliti užitke na ovlaštenike, izuzam stabla za gradju i prodaju, koje ima strankam doznačiti šumar;

7. u sporazumku sa šumarom pogoditi težake za izradbu ogrievnih drva, za postavljanje zagajnih znakova, medjašnika i t. d.;

8. brinuti se za unovčenje onih šumskih užitaka, koji se dražbenim putem unovčiti ili u zakup dati imadu.

Ono ima u sporazumku sa šumarom sastaviti nacrt kupoprodajnih ugovora i dražbenih uvjeta, ustanoviti izkličnu cieniu i izabrati dva člana, koji će uz pročelnika potpisati ugovore.

Nadalje ima provesti uzakupljenje lovišta, šumskih čistina usurpiranih šumskih i inih zemljišta, jeftimbe glede popravka i izgradnje šumskih puteva, prometila, sgrade i spremišta, i obaviti kolaudaciju tih radnja;

9. upućivati pročelnika, kako mu je u raznih zgoda zastupati zajednicu pred upravnimi i sudbenimi oblastmi;

10. doznačivati uplate i izplate;

11. odredjivati, da se učeraju prinosi od ovlaštenika;

12. u sporazumku sa šumarom izabrati lugarsko osoblje, i dopitati istomu eventualne nagrade, podpore, predujmove i mirovine;

13. nadzirati vodjenje računa;

14. nadzirati točno vodjenje temeljnih knjiga, provadjati sve promjene u tih knjiga i dozvoliti prenos ovlašteničtva u smislu §. 7. pravilnika;

15. produljivati ugovorom ustanovljene rokove za izradbu, uplatu i izvoz po trgovcih kupljene šumske robe;

16. ovlašteno je u okviru dotične stavke proračuna, izaslati pročelnika ili kojeg zastupnika, da prisustvuje kod premjerbe drvotrčcem prodanih stabala, te da do potrebe jedan put u godini obadje i izvidi samo stanje šume zemljišne zajednice.

Ovakovi izvidi smiju se samo znanjem i uz sudjelovanje šumara preduzimati; i napokon

17. konačno obaviti i riješiti sve poslove, koji bi se ukazali potrebnimi, a nisu zakonom niti ovim pravilnikom pridržani skupštini ovlaštenika.

§. 51.

Pri sastavku proračuna ima se uzeti obzir na potrebu šumskoga gospodarstva i uprave, te osjegurati potrebne za to troškove, naročito za podmirenje doprinosa kr. zemaljskom eraru za djelomično pokriće beriva kr. kotarskoga šumara, za lugarske plaće, za gojitbene radnje, za pošumljenje, za plaćanje poreza i t. d.

Glede toga ima se saslušati i uvažiti mnijenje i predlog šumara.

§. 52.

Prodaja vjetroloma, izvala i zapljenjenih šumskih proizvoda spada samo u djelokrug šumara.

§. 53.

Zastupstvo bira na . . godine iz svoje sredine pročelnika i njegovog zamjenika.

Ovaj sazivlje sjednice zastupstva najmanje svaki treći mjesec.

§. 54.

U slučaju potrebe, ili kad to zatraži polovica zastupstva, ima se sjednica i češće sazivati.

§. 55.

Pročelnik ili njegov zamjenik predsjedja skupštinam ovlaštenika i sjednicam zastupstva.

On opredjeljuje rad razpravnih predmeta, upravlja i zaključuje kako viećanje, tako i glasovanje.

§. 56.

Glasuje se ustmeno, a zaključci se stvaraju absolutnom većinom glasova.

Kad su glasovi razpolovljeni, odlučuje pročelnik.

§. 57.

U sjednicah zastupstva ima svaki zastupnik samo jedan glas, a nipošto u razmjerju svoga ovlašteničtva.

§. 58.

Ako stvoreni zaključci skupštine ovlaštenika prekoračuju opredjeljeni joj djelokrug, ako se protive postojećim zakonom, ili ako su na uštrb zemljištne zajednice, tad je pročelnik obavezan obustaviti vršenje tih zaključaka, te o tom odmah obavjestiti nadzornu oblast.

§. 59.

Pročelniku pristoji pravo, kad zasjeda skupština, dozvoljavati rieč i oduzeti ju, kada bi govornik prekoračio granice pristojnosti, ili se odaljio od razpravnoga predmeta. Isto tako mu pripada pravo pojedine skupštinare pozvati na red.

Pročelnik ima pravo i dužnost zaključiti sjednicu zastupstva i skupštinu ovlaštenika, ako se neprestanim smetanjem, ili razgovaranjem o takovih predmetih, koji na viećanje ne spadaju, onemogućí valjano razpravljanje.

§. 60.

Nalogom predsjedatelja oko uzdržavanja reda, mora se skupština vazda pokoriti.

Ako se koji skupštinar posluži izrazom ili činom vriedja-jućim skupštinu ili koju prisutnu ili odsutnu osobu, vlastan je svaki skupštinar predložiti, da skupština odsudi na globu uvrieditelja od 1—5 for.

Osuda se nakon pravomoćnosti učeruje političkim putem, te ide u korist mirovinske zaklade lugara, odnosno dok takova ustrojena nije, u ubožku zakladu dotične upravne občine.

Dokle globa nije ubrana, ne može dotičnik učestvovati u skupštini.

§. 61.

O svakoj sjednici zastupstva i skupštini ovlaštenika, ima se sastaviti zapisnik.

Ti zapisnici imaju se bilježiti u posebnoj vezanoj knjigi, a samo ovjerovljeni prepisi imaju se predložiti nadzornoj oblasti, u koliko se koji zaključak u smislu zakona ima tek odobriti.

U skupštinskom zapisniku imaju se prisutni ovlaštenici navesti imenično sa razmjerjem ovlašteničtva.

Skupština bira izmedju sebe trojicu članova za podpis zapisnika, koji se ima stante sessione ovjerovati.

Zapisnik ima voditi član občinskoga poglavarstva, i to na isti način, kako se vode zapisnici o sjednica zastupstva upravnih občina.

§. 62.

Skupštinari želeći govoriti k predmetu, imaju se javiti za rječ predsjedatelju, koji im podjeljuje rječ po redu, kako su se prijavili.

§. 63.

Pojedinom skupštinaru nije u skupštini dozvoljeno više nego dva puta govoriti ob istom predmetu.

Predsjedniku i možebitnom izvjestitelju pripada rječ u svako doba.

Osobnimi primjetbami izazvani, mogu za svoju obranu tražiti rječ odmah.

§. 64.

Kada se u skupštini vodi razprava, koja se tiče vlastitih posala kojega ovlaštenika ili njegovih bližih rodjaka, onda on ne može ni prisustvovati ni učestvovati u skupštini, dok traje razprava toga predmeta.

§. 65.

Pročelnik zastupa u ime zastupstva zajednicu napram oblastim i trećim osobam.

Zastupstvo označuje svagda još dva zastupnika, koji imaju kod prodajâ, kupnjâ i t. d. uz pročelnika supodpisati odnosne izprave.

Bez takova supodpisa, obložena zapisnikom o izboru te dvojice, ne može se zajednica smatrati obvezanom.

§. 66.

Zastupstvo stvara zaključke većinom glasova.

Za svaki zaključak nužno je, da budu zastupnici najmanje 3 dana prije pozvani u sjednicu, i da je prisutna najmanje nadpolovična većina.

§. 67.

Pročelnik i zastupnici odgovorni su solidarno za svaku štetu, nastalu usljed njihova nemara ili propusta dužnosti.

§. 68.

Ako zastupnik uzprkos opetovanim opomenam, ne vrši svoje dužnosti, ili uzradi proti interesom zajednice, može zastupstvo predložiti skupštini, da se proti njemu izreče gubitak časti zastupnika.

§. 69.

Isto tako može se izreći gubitak časti i proti nemarnom pročelniku i njegovom zamjeniku.

§. 70.

Proti takovoj odluci skupštine i proti globam izrečenim po §. 59. pravilnika, pristoji pravo utoka na nadzornu oblast.

§. 71.

Sva izpražnjena mjesta u zastupstvu, imaju se u prvoj budućoj glavnoj skupštini popuniti.

§. 72.

Ako se konačno izprazni mjesto pročelnika, tad imade zastupstvo pod predsjedanjem pročelnikova zamjenika, čas prije obaviti novi izbor.

§. 73.

Čast i služba pročelnika, njegova zamjenika i ostalih zastupnika je počastna, te im ne pripada nikakova nagrada.

§. 74.

Za putovanja, koje temeljem §§. 49. i 64. preduzimlje pročelnik ili koji zastupnik, pripada istima dnevnicu od 2 for. i kilometrina od 18 novč. po kilometru, a željezničke, parabrodarske i ine pristojbe onako, kako je to propisano za zemaljske činovnike.

§. 75.

Ako koji občinski činovnik ima u interesu zemljišne zajednice preduzeti kakovo putovanje, pripadaju mu iste putne pristojbe, kao kad putuje u interesu upravne občine.

§. 76.

Putne pristojbe izplaćuju se na temelju, po nadzornoj oblasti obredjenih putnih dnevnika.

§. 77.

Ako koji ovlaštenik ne će da posluša odredbe zastupstva ili glavne skupštine izdane u korist zajednice, ili se krati izvesti koji pravomoćno izdani nalog nadzorne oblasti u pogledu gospodarstva zajednice, vlastno je zastupstvo odrediti, da netko drugi uz naplatu troška obavi posao, tomu ovlašteniku naložen.

Takav trošak predujmljuje zajednica, a ućeruje ga, ako bude nužno tim, da nemarnom ovlašteniku oduzme njegov dio skupnih užitaka, ter ga unovči do pokrića učinjena troška.

§. 78.

Blagajničke i pisarske poslove zajednice voditi će občinsko poglavarstvo upravne občine N.

Rečenoj upravnoj občini određuje se u to ime godišnji prinos iz dohodaka zajednice sa for. (ili podavanjem m³ ogrievnih drva na panju).

§. 79.

Za promjenu ovoga pravilnika hoće se zaključak glavne skupštine, stvoren većinom glasova ovlaštenika, koji zastupaju više nego polovicu ovlašteničtva.

* * *

Biti će u ovom obrazcu pravilnika što šta, što se može nadopuniti i sa boljim zamjeniti. Bilo bi mi s toga veoma drago, kada bi gg. sustručari izvolila svoje nazore i iskustva stečena u praksi kod provadjanja zakona od 25. travnja 1894. o uređenju zemljištnih zajednica, i u obćenju sa ovlaštenici, priobćiti u «Šum. listu».

Ima bo u tom zakonu, a dosljedno u i mom pravilniku, kojeg sam morao sastaviti na temelju ustanovah toga zakona, mnogo propisa, s kojimi se mi šumari ne slažemo, te za koje bi želili, da se iz zakona i pravilnika izpuste, odnosno s drugimi zamjene. To će se moći učiniti tek na temelju dovoljno pribranog gradiva, a da se to čim prije pribere, imade biti u u prvome redu dužnost nas šumara namještenih kod političkih oblasti.

Kako sam uvodno obećao, to ću sada razjasniti i obrazložiti njeke paragrafe pravilnika.

§. 2. može i sasvim drugčije glasiti. §. 6. zakona kaže, da je ovlašteničtvo u pravilu spojeno sa selištnim posjedom a §. 13. zakona glasi: «Ako postoji podpun sporazumak svih ovlaštenika u pojedinoj zemljištnoj zajednici, tad se ima razmjerje ovlašteničtva prema njihovomu sporazumku odmjeriti».

Može se dakle ovlašteničtvo spojiti i sa nastanjenom kućom i može se ustanoviti, da su sva ovlašteničtva jednako velika

i t. d. prema sporazumsku ovlaštenika, §. 5. je samo kao primjer, te se može na razne načine modificirati.

Glede §. 18. i još nekijh sljedećih primjećuje se, da je shodno, a radi šumskoga gospodarstva dapače veoma potrebito, da se uredi gospodarstvena godina, u kojoj se imadu obaviti i dovršiti svi šumski poslovi jedne godine.

U gorskih predjelih, gdje se usljed sniega ne može u zimi raditi u šumi i tamo gdje narod rano u jesen ide u sviet na rad, biti će možda shodno, da se gospodarstvena godina uvede od 1. siječnja do 31. prosinca. U predjelih pako gdje narod tek u kasnu jesen i u ranu zimu ide i radi u šumi, biti će valjda shodno, da se uvede gospodarstvena godina od 1. listopada do 30. rujna.

Ako se uzme gospodarstvena godina sa 1. siječnjom, onda bi poslovi imali teći sljedećim redom:

Tečajem mjeseca lipnja i srpnja imao bi šumar obilježiti i procijeniti stabla u sječina za buduću godinu t. j. ima za tu godinu sastaviti drvosječni predlog. Taj se ima najkasnije do konca srpnja predložiti na odobrenje županijskom upravnom odboru. Tečajem mjeseca kolovoza i rujna preizpitati i odobriti će županijski odbor te predloge i dostaviti ih zastupstvu zemlj. zajednice.

Medjutim imadu ovlaštenici predložiti svoje molbe za gradnju.

U mjesecu listopadu obaviti će zastupstvo izvide o najavljenoj potrebi gradje, pretresti će molbe i drvosječni predlog, te će na temelju toga moći u mjesecu studenom staviti glavnoj skupštini ovlaštenika predlog, kako da se raspoloži sa godišnjim etatom za buduću godinu, i ujedno će se moći sastaviti točan proračun za buduću godinu.

Tečajem zime moći će se sve potrebno provesti, da se eventualno unovčiti se imajuća stabla, mogu odmah u proljeće dražbenim putem prodati.

Iza toga doći će ogojne radnje i doznaka gradje ovlaštenikom, a onda opet u lipnju doznaka ogrievnih drva, i opet ponovno sastavak drvosječnih predloga i t. d.

Rok u §. 18. za izvoz ogrievnih drva, je potreban i svagdje se uvadja radi reda i da se sječine jednom očiste, te mogu staviti pod zabranu.

§. 19. može sasvim drugčije i jednostavnije glasiti n. pr.: «Gradjevno drvo ne će se ovlaštenikom posebno doznačivati, nego će se stabla, koja budu preostala, nakon što se izluči potrebiti dio za prodaju, radi osjeganja za pokriće troškova zajednice, podieliti medju ovlaštenike u razmjerju njihovih ovlaštentičkih dielova.

Sa tako dobivenim drvom može svaki po volji raspolagati, te si učiniti u koliko mu dotječe ogriev ili gradju, ili oboje».

Taj način bio bi u teoriji najjednostavniji, nu nije tako u praksi.

Od kako postoje urbarski odnošaji, dobivao je ovlaštenik gradju samo onda, kada je dokazana bila potreba.

K tomu pridolazi okolnost, da je većina zemljištnih zajednica tek dobila toliko šume, da će se iz godišnjeg prihoda jedva moći namiriti troškovi zajednice i potreba na ogrievnom drvu. Za gradju će malo preostati.

Kada bi se sada taj mali preostatak razdielio medju sve ovlaštenike, dobio bi pojedinac veoma malo. To malo bi se razprčkalo, većim djelom prodalo, te se nebi čuvalo, dok nastupi potreba popravka kuće — a kako onda kuću popraviti.

Uz to nebi ovakova svakogodišnja dioba izvediva bila, jer nebi bilo moguće n. pr. 40 stabala podieliti na 200 ovlaštenika, jer bi svakog ovlaštenika dopao samo jedan komad, a kako da se pravedno diele stabla u te komade — to je naprosto nemoguće.

Proti takovoj diobi i proti dieljenju stabala bez obzira na gradju i ogriev, je i sliedeći razlog: Ako su ovlaštenici u više sela razštrkani, a i šuma se sastoji iz više teritorijalno odijeljenih predjela, u jednih je predjelih primjerice bukovina sa nešto jelovine, a u drugih čista jelovina, to bi oni, koji budu dobivali u predjelih gdje je više bukovine, bili nezadovoljni, jer će opet oni drugi dobiti jelovinu iz koje će moći

izvaditi novčano vrijednu gradju. Tu bi onda bilo neprestane pravde i tužakanja.

I iz šumsko-redarstvenih razloga moramo biti proti takovoj diobi stabala.

Ovlaštenici, koji bi dobili zdrava jelova stabla, izradili bi iz njih što više trgovačke gradje. Tu gradju bi prodali, te bi tim ostali i bez gradje i bez ogrievnih drva, a jer navlastito bez potonjih ne mogu biti, to bi navaljivali na šume, te bi se dogadjale silne šumske štete.

Stoga će biti najuputnije, da se ostane pri starom u §. 19. navedenom načinu.

Ustanova u §. 24. metnuta je stoga, jer se po §. 19. ne bude gradja davala kao služnost, koja mu redovito i neograničeno pripada. Pojedincu dati će se gradja samo onda, kada mu bude potrebna i to za neki stanoviti gradjevni objekt. Nije stoga umjestno, da ju smije prodati, jer bi time bili ostali ovlaštenici oštećeni, te bi onda i oni mogli punim pravom tražiti, da se i njim dade gradja za prodaju.

§. 26. imade nekih zemljištnih zajednica, koje imadu velike površine bujadnicâ (steljnika), te se svake godine opetuju pravde radi uživanja tih bujadnica. Tu treba, po dosada stečenom iskustvu, urediti uživanje tih bujadnica.

Pri tomu se svakako ima paziti, da pojedinac ne uživa stanovitu česticu kroz više godina bezplatno, jer bi ju onda možda i svojatao kao svoje vlasništvo.

Treba s toga dati pojedincu bujadnicu svake godine na drugom mjestu, ili odrediti njeku svotu kao zakupninu, koju će dotičnik plaćati, ili napokon mogu se te bujadnice, u koliko nisu na absolutno šumskom tlu, individualno razdijeliti.

§. 34. Da se ogrievna drva izrade po najmljenih težacih, potrebno je to radi reda i kontrole u šumi, a i s razloga, što se izradjena drva lahko pravedno podiele, što kod stojećih stabala nikako nije moguće na pr. kada stablo ima veći kubični sadržaj, nego li dotičnom ovlašteniku pripada, tu onda nije moguće oduzeti mu 1 m³, pak ga primetnuti k drugomu stablu.

Da zastupstvo obavlja diobu ogrieva, to je u duhu zakona, a u velike će odteretiti šumara, koji je i onako preobtećen sa inim poslom.

Naprotiv se ima doznaka gradje obaviti po šumaru, jer samo on kao stručnjak znade izračunati, koliko je m³ potrebno, i iz kojih stabala će se moći izraditi dotična gradja. Napokon mora se dotična gradja radi kontrole premjeriti, pobulati i za nju izdati izvoznica, a to opet spada na šumara.

§. 39. može si svaka zajednica promjeniti prema njezinoj potrebi i uvidjavnosti.

§. 40. Da žene ne imaju pravo glasa, metnuto je s toga, jer su to žene iz puka, koje bi znale vikom, brbljanjem i t. d. osujetiti svako razpravljanje.

§. 43. toč. 3. Jer je ne moguće da nekoliko stotina ne-ukih ovlaštenika pregledava račune, shodno će biti, da skupština to svoje pravo prenese na revizionalni odbor, koji bi imao proljetnoj skupštini podnijeti svoje izvješće.

§. 43. toč. 4. Da skupština može brže i uspješnije razpraviti proračun, biti će shodno, da joj se po zastupstvu predloži nacrt proračuna.

§. 46. metnut je s toga, da ne bi u zastupstvo došli većinom drvotržci, koji bi kod provadjanja prodaja, pazili u prvom redu na svoj interes, te koji bi bili u jednoj osobi prodavaoci i kupci.

§. 50. Jer se zastupstvo češće sastaje, te su u njemu redovito inteligentniji ljudi, nastojalo se je, da se istomu dade što veći, a skupštini što manji djelokrug.

To će za upravu zemljištne zajednice i za nadzorne oblasti biti svakako od koristi.

§. 52. Takove prodaje su malene a česte, te već po svojoj naravi spadaju i svagdje se dodjeljuju u djelokrug šumara.

§§. 59., 60., 62., 63. i 64. imadu biti mali poslovni red za skupštinu.

Da su ti paragrafi nuždni, dokazala je dosadanja praksa, pak ne bude li tih paragrafa u pravilniku, moći će redovito već 2—3 vikača osujetiti svako razpravljanje.

§§. 74., 75. i 76. pokazali su se potrebnimi na temelju dosadanjeg iskustva, jer jasnoća i preciznost nigdje ne škodi.

§. 77. potreban je, ako zajednica zaključi, da se na pr. ima put učiniti ili popraviti podavanjem težaka u naravi. Neki ovlaštenici će to učiniti, a neki opet ne. Pravedno je s toga, da potonji plate u novcu, a ako to neće, da se to od njih učera.

§. 78. Upravna občina kao takova nije ovlaštenik zemljištne zajednice, nu ona treba drva za svoj ured, učionu i t. d., te često ne može uz primjerenu cieniu, izvan šuma zemljištne zajednice kupiti ogrievna drva. Tu će biti umjestno, da joj se za vodjenje posala zem. zajednice, dade mjesto novca, ogrievno drvo.

A. Kern.

Uredjenje gospodarenja u šumicah*.

Piše **V. Benak.**

Ciljevi uredjenja šumskog gospodarenja mogu biti objektivni i subjektivni.

Prvi unapredjuju samo stanje šume; u tu svrhu ustanovljuju shodne odredbe kao i pravila ne samo za podržavanje već i za povišenje plodovitosti šumskoga tla.

Isti smjeraju indi naročito na uzdržavanje šume i plodovitosti tla, osobitim obzirom na polučenje što većeg ukupnog drvnog prirasta, odnosno što veće drvne gromade.

Subjektivni ciljevi pako jesu obziri i zahtjevi samog šumovlastnika, što ih on na šumu stavlja, ter se odnose na što veći drvni i novčani prihod, dakle na što višju rentu od šume ili tla, kao i na samu potrajnost prihoda, zatim isti ciljevi uplivaju na samo prilagodjenje gospodarenja mjestnim odnošajem sa strane šumara upravitelja, a sa strane šumara taksatora na postignuće normalne šume.

Ovi se ciljevi imadu obćenito prosudjivati, naročito sa stanovišta narodno-gospodarstvenog; obzirom na to stanovište, osobito su prvi predspomenuti ciljevi važni i zamašni.

* Die Betriebseinrichtung in kleinen Wäldern von L. Hufnagl.

Rečeni su ciljevi i obziri obćenite naravi, te su naročito od zamašnog upliva na uređenje gospodarenja u obsežnijih šumah, dočim ćemo se pogledom na samo uređenje gospodarenja u šumicah — osobito zemljištnih zajednica, obazirati naročito na narodno-gospodarstvene i mjestne odnošaje, kako bi narodno blagostanje na što veći stepen podigli.

U svrhu uređenja ovakovog gospodarenja, medju inimi stručnim izdanji i s rukovnim nazeri i pravili, kojih je u nje-mačkoj literaturi na pretek, smjera i popularno predavanje o uređenje šuma od pokojnog profesora u Mariabrunu G. Vinklera od g. 1849., zatim gospodarenje u privatnih šuma od šumarnika E. Weisea od g. 1874. i dr., ali obćenita pravila za uređenje gospodarenja u manjih šumah i šumicah izdao je netom ove godine L. Hufnagl, glavni ravnatelj dobara kneza Carla Auersperga.

«Bez alata nije ni zanata», a tako je i sa uređenjem šumica, jer su iste naročito neuredjene ostale s razloga, što mnogi vlastnik ne uvidjajuć važnost tog uređenja, nije za isto ni mario, ili ga se je žacao poradi troškova, koji su sa takovim skupčani.

S iztaknutih razloga nastoji pisac svojim djelcem podati obćenitu uputu, kako se jednostavno može gospodarstvena osnova sastaviti, s kojom se naumljena i željena svrha polučiti dade, i to s izričnim obzirom na šumice najmanjeg obsega, pa sve do površine od po prilici 700 ha. tako, da troškovi takovog uređenja ne budu osjetljivi po vlasnika samog.

Svrha uređenja.

Poglavita svrha uređenja jeste, da se ustanove i urede šumski užitci, da se zavede i osigura potrajno šumarenje, što naročito vriedi za vlasnike šuma, kojima je zakon dozvolio, samo uživanje šuma, indi naročito za takove šume, koje stoje u obće pod vrhovnim nadzorom zemaljske uprave.

Uređenjem se mora ustanoviti naročito : koliko, gdje i kako (obzirom na vrst sječe) se drvo kao glavni šumski proizvod,

crpsti i uporabljivati ima i smije, a da se samo stanje šume uz to još unapriedi, obzirom na vrst uzgoja vrst drveća, gojitbu i šumske nuzužitke.

U tom pravcu se mora šumar taksator naročito obzirati na sadanju rodovitu snagu šumskog tla, ter na sadanje stanje porastlina i njihovo razdieljenje, a kaniti se svakog idealizma.

Gospodarstvena se osnova mora zato sastojati iz dva glavna diela, i to :

A) Iz opisa sadanjenog stanja šume.

B) Iz proračuna sječivog prihoda, i utanačenja pravila za buduće gospodarenje.

A) Opis sadanjenog stanja šume.

Ovaj se opis sastoji iz :

1. veličine i razdieljenja šume ;
2. vrsti uzgoja ;
3. starosti sastojina ;
4. drvne gromade onih sastojina kojih je sadanje doba veće od polovice poprimitljene obhodnje ;
5. popriečnog prirasta ;
6. obhodnje, i
7. skrižaljke sastojina.

1. Veličina i razdieljenje šume.

Pomoćju katastr. posjedovnih listova i katastralnih mapa, imadu se pregledovidno ustanoviti za pojedino uredjajno područje sve šumske, i ine u šumi ležeće zemljištne čestice sa odgovarajućom im površinom i to zasebice i ukupno.

Priskrbiv si kopiju iz katastr. mapa, u kojoj su ucertane medjašne granice pojedinih čestica, kao i putevi, gradjevine i t. d., služiti će nam ista kao gospodarstveni nacrt šume kod daljnjih radnja.

Ako bi nam bio oblik (format) katastr. mapa neprikladan, to reducirajmo nacrt na povoljnu mjeru pomoćju pantographa, ili u slučaju nužde pomoćju šestila i ravnala ili što je još najbolje pomoćju odgovarajuće kvadratne mreže.

Ako smo u posjedu starih šum. gospodarstvenih nacarta, to možemo u predspomenutu svrhu i takove rabiti, i razdijeljenje sastojina u glavne odjele i pododjele pridržati, koje nam predočuju takovi nacrti, u koliko su naime isti, u tom pogledu točni

Zatim treba ponajprije izviditi područne granice, i iste u pomanjkanju točnih šum. gospodarstvenih nacarta, pomoću originalnih katastralnih mapa ustanoviti.

Razdijeljenje šume u odjele, ima se prilagoditi mjestnim i stajbinskim odnošajem prema bitnosti, koja se tu u naravi samoj, sama po sebi izražava.

Šumice se većinom izrabljivahu kroz više generacijâ, i to obično bez svakog pravilnog sustava, a uslied ovakovog izrabljivanja nastae prema samoj dobi, vrsti drveća, tlu i načinu samog gospodarenja, u sastojini mnoge raznolikosti glede obrasta starosti i inih odnošaja.

Ove razlike u sastojinah valja izlučiti, dakle u naravi izkolčiti i ograničiti, tada izmjeriti i u nacrtu ucrtati.

Ovakovo izlučivanje ima se naročito protezati:

- a) na sastojine, koje su raznog uzgoja;
- b) razne starosti. Mjerilom te starosti neka služi obličak $\frac{0}{2}$, pače $\frac{0}{10}$ (0 = obhodnja) u staroj i starijoj porastlini, dočim su u mladjoj i veće razlike umjestne i dopustive;
- c) na razlike vrsti drveća, i to naročito u odraslih porastlinah, u koliko naime takove vrsti drveća približno čiste sastojine tvore, ili ako su takove vrsti drveća od razne starosti medjusobom izmješane.

Razlike u dobi do 25 godina valja iztaknuti u opisu sastojina sa razmjerjem pojedine vrsti drveća i primjetbom, da li se takovo starije drveće pojedince ili hrpimice u sastojini nalazi.

- d) na razlike stajbinske dobrote, naročitim obzirom na njezine sastavine i položaj (klisure, strane, ravnice, močvare i t. d. koli i na minimalnu veličinu, do koje je uputno ovakove izlučbe provadjati. Ista ovisi o veličini šume koja se uredjuje, i neka se u pravilu ne proteže na površine izpod 500 m².

Imajući gornje četiri točke pred očima, taksator će ponajprije obići sve medje šume i njezinih dielova, da uzmogne po svom sudu, okularnoj procjeni i mjeranjem na korake ustanoviti u obće sve naravne i umjetne razlike u sastojini i takove u nacrt prenieti, kao: trajne puteve, potoke, jarke, strane, prosjeke, njive, gradjevine, lokve i t. d.

Na ovaj način stvorio si je taksator preglednu sliku uređajnog si područja, u kojoj ove razlike, naime pojedine raznolike dielove, označi sa tekućimi brojevi, i to radi opisa sastojine, kojeg sastavlja ovako:

a) oznakom (brojem) izlučenog diela;

b) opisom položaja i tla. Položaj neka se opiše, uz oznaku strane svieta, prema kojoj je nagnut, sa izrazom: ravan, nagnut, strm, prestrm i tomu slično, a opis tla sa oznakom: močvarno kamenito, ilovasto, pjeskovito, snažno, duboko, rahlo i t. d.;

c) dobom sastojine;

d) naznakom vrsti drveća.

Smjesa se ustanovljuje desetinkama (ne izpod 0.1) drvne gromade pojedine vrsti, dočim se uštrkana vrst u opisu samo napomene;

e) ustanovljenjem osebina sastojine, naročitim obzirom na zdravo, bolježljivo ili zahirujuće i bolestno stanje uređajnog područja i pojedinih mu dielova, kao i na okolnosti unapređujuće ili otegoćujuće buduće gospodarenje, i tomu slične vladajuće obstoynosti, i napokon;

f) odredbami i pravili budućeg gospodarenja.

Ove odredbe imaju se izrično protezati na prvo desetogodište, i to naročitim obzirom na njegu i gojitbu sastojine (čišćenje, proredjivanje, popravci u gojitbi i sastojini, odvodnja itd.).

Taksator se ima u tu svrhu poslužiti u prvom redu svojom bilježnicom, a u istu će si naročito imati da bilježi po svojoj uvidjavnosti za buduće gospodarenje one podatke, koji imadu gospodarenju tomu biti kažiputom.

Naprvo je jur spomenuto, neka se taksator kani idealizma; u radu mu imaju pred očima lebditi samo buduća pra-

vila gospodarenja, koja su ipak svakomu šumaru, kao smrtniku i nemoćniku protiv prirodnim nepogodam nedogledna.

Na temelju ovakove bilježnice, polazi taksator za daljnjom geometrijskom radnjom, da sastojinske razlike uredjajnog si područja t o č n o ustanovi.

Na temelju ove geometrijske izrade, sastavlja taksator nacrt, u kojemu ima sliku budućega gospodarenja, i u kojemu je pojedine dielove uredjajnog područja sa tekućimi brojevi označio, a u koliko je nuždna razdioba pojedinih djelova u pododjele, to ovisi o samoj uvidjavnosti taksatora i obsežnosti uredjajnog mu područja, a prema tomu i o daljnjoj svrsi budućeg gospodarenja i vladajućih mjestnih prilika, akoprem u šumicah razdielenje u odjele prave svrhe ne ima.

2. Vrst uzgoja.

Za promjenu uzgoja riedko će se kada taksator morati odlučiti i za takovom poseći, već će u pravilu pridržati uzgoj, koji je jur od prvo zaveden.

U visokom šumarenju uvadjamo prema okolnostim obično čistu sječu ili ćemo zavesti čistu sječu hrpimičnu, tako da uporabljujemo najstarije djelove u sastojini.

Ovakovom sječom odgajamo sastojine razne starosti, koje naročito odoljevaju nepogodam od vihra.

Neurednom prebornom sječom vaditi ćemo po cijeloj šumi pojedina stabla najveće vrijednosti, ili pojedina stabla, koja su nam u stanovitu svrhu baš potrebna.

Ovu sječu možemo naročito rabiti u bukvicih i jelicih, ter u takovih smrekvicih, u kojih pada godimice više od 800 mm. uzdušnih oborina, kao i u mješovitih porastlina tih vrsti drveća.

Na nepovoljnoj stojbini zamjenjuje prebornu sječu hrpimična čista sječa, s kojom se pomladjivanje pospješuje uslied izdašnog upliva svjetla i oborina.

I ova sječa umjestna je samo u bukvicih i smrekvicih, i to na snažnom svježem tlu.

U boricih nije joj mjesta, ako u istima ne ima jelovog ili smrekovog podrasta.

Oplodna se sječa u šumicah riedko rabi, ter joj je naročito mjesta u čistih bukvicah, a izvadjati se ima oprezno i točno po svih za nju valjanih pravilih.

Nizko šumarenje zavesti ćemo tu i tamo prema svrsi gospodarenja, ter prema mjestnim i inim vladajućim odnošajem a naročito u predjelih, koji na gorivu drvu oskudjevaju.

Nizku ćemo šumu odgojiti sa izdanci i izbojci iz panjeva i korenja jur postojeće porastline, ako se ista nalazi još u povoljnoj životnoj snazi, ili ćemo usuprot u tu svrhu uzgojiti ponajprije šumu, i svojedobnim sjekom iste uzgojiti nizku šumu. Nizko šumarenje naročito je umjestno u nizinah, koje su poplavi izvržene, ter po mršavih strana i strmina.

Ovo šumarenje odlikuje se obiljem listinca, valjanim za krmu domaćeg blaga, tako isto i sa stjeljom i primjerenom množinom drva za gorivo. Drvo gradjevno i tvorivno ne proizvodi nizka šuma, ili ga je tu vrlo malo naći.

Ipak, da se nešto drva i za sitniju gradju uzgoji, uputno je, i rado se ostavljaju u sječinah pojedini pričuvcu od stabala bolje vrsti, koja se tek nakon višekratne obhodnje sjeku.

Ako se ovakovi pričuvcu ostavljaju u većem broju, tada prelazi nizko šumarenje u srednje, u kojem se slučuju valja na to obzirati, da se pričuvcu ostavljaju kao samonici, ili ručno uzgojeni, budući ovi pričuvcu do porabe dolaze nakon 2., 3., 4. ili pače i 5. obhodnje podstojnog drveća, a uporabljaju se u obće prema vremenitoj potrebi i bez obzira na red sječe podstojnog drveća.

3. Starost sastojina.

Na starost onih dielova, koji ne premašise polovičnu dobu obhodnje, ne ima se osobiti obzir uzeti, te se ista ima tek približno ustanoviti, tako da ne bude razlike preko 10 godina zbiljne starosti, i da se u skrižaljci dobnih razreda približna vjerojatnost postići uzmogne.

Za ostale dielove, koji premašiše polovicu dobe obhodnje, valja točnije starost ustanoviti.

Ovakovo ustanovljenje starosti ima se protezati na približno jednake sastojine, dakle izrično u takovih šumah, u kojih se je vodila redovito čista ili oplodna sječa.

U šumah pako, u kojih je drveće razne starosti, ustanovljuje se mješavina dobnih razreda po stablih ili hrpimice.

Po stablih se naročito mješavina dobnih razreda ustanovljuje u šumah, u kojih se gospodari prebornom sječom a hrpimice u onih, u kojih je zavedena čista hrpimična sječa.

Ako se dosadanje gospodarenje pridržati ima, tada nam se valja držati sljedećih pravila.

a) Mješavina hrpimična za one dobne razrede, koji premašiše polovicu dobe obhodnje, neka se ustanovi kod izlučivanja pojedinih šumskih dielova posebice, a posebice za mladje dobne razrede, ili se pako površina hrpa kod starijih dobnih razreda procjenom od oka ustanovi, a starost — odnosno prosječnina dobe — prema prednapomenutom načinu opredieli.

Ako primjerice u jednoj porastlini jedan odjel od 1.5 ha. zaprema 8 hrpa starijeg drveća, to se tada procjenom od oka ustanovi približna površina pojedinih hrpa, dočim se ukupna površina u bilježnicu upiše, uzmimo sa 0.8 ha.; zatim se starost od tri hrpe opredieli i prosječnina ustanovi, ter se još konačno procieni starost mladjih dobnih razreda. Primjerice za površinu od 0.8 ha. sa 65 godina, a za 0.7 ha. sa 30 godina. Kod buduće pako procjene drvne gromade, uzeti će se u obzir samo drvna gromada starijih dobnih razreda.

b) U šumah, u kojih se provadja preborna sječa, ne može se starost ciele sastojine ustanoviti, i zato se uredjenje gospodarenja u ovakovih šumah razlikuje od onog, u kojih je zavedena koja druga vrst sječe.

U ovakovih se šumah mora ustanoviti promjer u prsnoj visini, što ga prosječno stabla od starosti $^{\circ}_2$ mjere, t. j. nadpolovične dobe obhodnje.

Primjerice u sastojini sa 100-godišnjom obhodnjom može 50-godišnje stablo mjeriti u prsnom promjeru prosječno 17 cm.

i tomu dosljedno su stabla iznad 17 cm. prsnog promjera starija od 50 godina, a ustanovljenje starosti ovim načinom, dovoljno je za uredjenje gospodarenja u šumicah.

4. Procjena drvne gromade i prirasta.

Procjena se ima protezati na deblovinu i granje do 7 cm. promjera, dočim se sitna granjevina u račun ne uzimlje, i zato se prispodabljanje procjene i zbiljnog prihoda gubi, te će svrsi dostatno odgovarati, ako se procieni drvna gromada onih šumskih dielova i stabala, koji su stariji od polovine dobe same obhodnje.

Čim je starija sastojina, tim točnija ima biti i sama procjena drvne gromade. Zato ćemo starije sastojine po mogućnosti tako procjenivati, da se budu sva stabla izbajala i mjerila, one pako šumske dielove, koji su stariji do 20 godina iznad polovične dobe obhodnje, procijeniti ćemo pokusnim ploham od bar 0 25 ha. površine.

U obzir ipak valja uzeti, da se može 2 ha. šume izklupirati za isto vrijeme, koje ćemo trebati i za 0 25 ha. pokusne plohe, koju nam valja prije opredieliti, izkolčiti i konačno procijeniti.

Tomu dosljedno ćemo se u mnogih slučajevih radje poslužiti klupiranjem ciele sastojine, nego li procjenom pomoću pokusnih ploha.

Svaka procjena drvne gromade temelji se na klupiranju stabala u prsnoj visini.

Razlike od 2 do 2 cm. promjera su dovoljne.

Stabla se klupiranjem po svojoj vrsti drveća bilježe posebice.

Procjena drvne gromade ima se provesti bez obaranja pokusnih stabala po prosječnoj visini stabala i pomoću ustanovljenog činbenika drvne punoće (oblikovnog ili steznog broja).

Kružne se plohe ustanove pomoću podataka sabranih klupiranjem.

Istodobno klupiranjem treba procienitelj, da od kojih desetak stabala prosječne debljine po hektaru, ustanovi visinu, i iz ovih visina opredieli prosječnu visinu sastojine. * * *

Stezni se broj približno opredieliti iz stečenog iskustva ili pomoću tujih, odnošajem procjenbenog područja približno odgovarajućih podataka.

Ako je pako sastojina veoma raznog uzrasta, to ćemo ustanoviti više razreda debljine, i u svakom razredu ćemo visinu od više stabala opredieliti.

Primjerice kod dva razreda debljine, uzeti ćemo stabla do 16 cm. promjera u jedan razred, ostala u drugi, a u svakom razredu ćemo opredieliti visinu od više stabala, a iz ovih visina prosječnu visinu.

Ako se u kojoj sastojini nalaze razni dobni razredi hrpice, i ako nisu starije hrpe valjano izlučene, to ćemo klupirati samo one hrpe, koje su starije od $\frac{1}{2}$, dočim se na mladje hrpe obazirati ne treba.

Kod većih dobnih razlika i kod raznih visina stabala izklupiranih hrpa valja se poslužiti sa više razreda debljine i visine, koji se moraju posebno procjeniti.

Tako isto možemo postupati i sa sastojinama, u kojih su starija stabla razštrkana, kao što su u šumah, u kojih se je prebiranjem sjeklo, zatim u šumah, u kojih su zaostala pre-stara stabla od prvašnjih sječa, kao što su sjemenjaci u oplodnoj sječi, ter nadstojno drveće u srednjih šumah.

Ovakova se stabla, koja nadmašuju $\frac{1}{2}$, moraju klupirati.

Razrede debljine valja uzeti od 6 do 6 cm. promjera, a za svaki razred treba ustanoviti prosječnu visinu, dočim obličak moramo ustanoviti prema prednavedenom za 3% manjim, ako su stabla nizke krošnje, prama stablima iste starosti u sklopljenih sastojinah.

Konačno se za svaki razred debljine, kružne plohe sa prosječnom visinom i obličkom pomnože, i tako ustanovi drvna gromada.

Nizku ćemo šumu najjednostavnije urediti razdiobom šumske površine na jednake sječine bez svakog obzira na drvenu gromadu; ili ćemo se kod ovakovog uređenja poslužiti jur stečenim iskustvom o drvnom prihodu, kojeg su takove šume kadre davati.

5. Popriečni prirast.

U svrhu uredjenja šumica dovoljno će biti prirast već od $\frac{1}{2}$ obhodnje starih sastojina i pojedinih stabala ustanoviti i prosječnim prirastom onih sastojina računati, koje su najviše 10—15 godina starije ili mlađe, nego li obhodnja godina broji.

Primjerice ako bi obhodnja 80 godina brojila, to ćemo prosječni prirast ustanoviti za sastojine od 65 do 95 godina stare, i koje obćenitom značaju dotične šume odgovaraju.

Prosječni ćemo prirast opredieliti, ako drvnugromadusastojine — reduciranu na 1 ha. podielimo sa dobom same sastojine.

Ustanovivši ovako popriečni prirast za sve dielove uređajnog područja, lahko ćemo tada za cijelo uređajno područje prosječni prirast pronaći.

Oprez je kod toga ustanovljivanja naročito umjestan ondje, gdje je stojbinska i sastojinska dobrota celoga uređajnoga područja vrlo različita.

Inače pako biti će potrebno, da prigodom ustanovljivanja prosječnog prirasta, prosudimo i razlike stojbinske dobrote, a to naročito u starijih sastojinah, u kojima prirast obračunati moramo, ako su u takovih pojedini šumski dielovi većinom porasli na najboljoj ili obratno na najlošijoj stojbini.

Uporabom ovako ustanovljenog prosječnog prirasta za sastojine stare iznad $\frac{1}{2}$ obhodnje, dobivati ćemo krive podatke.

Zato ćemo stojbinsku dobrotu prosudjivati po sastavina tla, te ćemo ju u 3 do 5 razreda razvrstati, ne upuštajući se u daljnje potankosti.

Dobrotu stojbine možemo pače prosudjivati i po razredu vrijednosti, kako ga u katastralnih listovih jur ustanovljenog nalazimo.

Ako ćemo indi prosječni prirast ustanovljivati obzirom na stojbinsku dobrotu, to ćemo na svakoj pojedinoj stojbinskoj dobroti za pojedine toj svrsi odgovarajuće šumske dielove, posebice popriečni prirast opredieliti, i isti površinom tih dielova

pomnožiti, a proizvod sa ukupnom površinom podieliti, i tako pronaći pravi popriečni prirast.

Ovako ćemo postupati i u šumah, u kojih nalazimo razne vrsti drveća sa bitno raznim popriečnim prirastom.

U prebornih šumah ima se prosječni prirast opredieliti pojedince po stablu. U tu svrhu treba ustanoviti prosječnu starost za stabla od 6 do 6 cm. razlike u promjeru. Drvna gromada svih stabala od 6 do 6 cm. u promjeru, podieljena sa dobom, daje nam prirast tih stabala, a isti, podieljen sa brojem stabala, daje nam popriečni prirast po stablu.

6. O b h o d n j a.

Opredieljenje obhodnje ovisi od sastojinskih odnošaja, gospodarstvenoga položaja i stanja šumoposjednika.

Mnoge se privatne i obćinske šume izrabljuju, a da obhodnji ni traga nije. Za ovakove šume ima taksator postupična pravila u buduće gospodarenje uvadjati, tako, da vlastnik šume ne osjeti umanjenje ili pače i posvemašnju obustavu uporabe šumskih užitaka, jer bi to jedilo vlasnika i moglo imati takovih posljedica, da se ustanove gospodarstvene osnove nebi provadjale, i tada bi se svaki trud samo izjalovio, a i svaki trošak bi bio u tu svrhu uzaludan.

Povišenje obhodnje slično je kamatonosnom ulaganju glavnice, koje kamate bi tek naši nasljednici uživali. Ovakovim je štednjam vlastnik riedko kada sklon, gospodarstvene prilike samog vlasnika riedko su takove, da bi on ovakove uštede bio kadar bez uštrba podnositi.

S navedenih razloga ćemo zato u šumicah uvadjati kraće obhodnje.

Utanačenje obhodnje ovisno je od razmjerja dobnih razreda, koje ćemo u razmacih od 10 do 10 godina razlučiti polag površine, koju zapremaju.

Proračunamo li pomoćju skrižaljke dobnih razreda srednju dobu, to ista prilično odgovara polovici najshodnije obhodnje.

Primjerice u jednoj šumi obšiže 4·07 ha. 1—10 godišnje drveće; 1·62 ha. 11—20 god. drveće; 5·56 ha. 21—30 god

drveće; 1·20 ha. 31—40 god. drveće; 3·92 ha. 41—50 god. drveće; 5·32 ha. 51—60 god. drveće; 7·54 ha. 61—70 god. drveće, 0·83 ha. 71—80 god. drveće; ukupno 30·06 ha.

Da ustanovimo srednju dobu celokupnog uredjajnog područja (gospodarstvene jedinice), to pretpostavimo primjera radi, da je prosječna doba 1—10 god. drveća = 5 godina, 11 —20 god. drveća = 15 godina i t. d., to sliedi da je

$$4·07 \times 5 = 20·35$$

$$1·62 \times 15 = 24·30$$

$$5·56 \times 25 = 139·00$$

$$1·20 \times 35 = 42·00$$

$$3·92 \times 45 = 176·40$$

$$5·32 \times 55 = 292·60$$

$$7·54 \times 65 = 490·10$$

$$0·83 \times 0 = 0·00$$

$$\text{ukupno} = 1184·75 : 30·06 = 39·5 \text{ godina}$$

srednja doba ciele šume, a ista podvostučena, odgovara pravilnoj obhodnji, u ovom primjeru sa 79 godina, ili u okruglom sa 80 godina.

U visokom šumarenju najkraća obhodnja neka bi bila u boricih od 60 godina, u smrekvicih od 70 godina, i u jelicih i bukvicih od 80 godina, i to po brežuljcih i u prigorju, dočim se u velegorju obhodnja za kojih 20 godina još poviciti ima.

U nizkih šumah (namjenjenih lih proizvodnji gorivog drva), može se obhodnja sniziti i do 10 godina, akoprem bukva ipak iziskuje višu obhodnju.

7. Skrižaljka sastojina.

Po dovršenoj procjeni sastavlja se skrižaljka sastojina, t. j. opis šume, koji sadržaje:

- a) ime sastojine (diela);
- b) površinu iste;
- c) opis tla, stojbine i sastojine;
- d) starost sastojine;

e) drvenu gromadu sastojine, ako je starija od $\frac{1}{2}$ obhodne dobe;
f) propise i pravila budućeg gospodarenja za razdoblje od 1 — 15 godina, naročitim obzirom na pravac i obsežnost sječe, budućeg pomladjivanja i njege šume (čišćenja, proredjivanja, okresivanja i t. d). Ove odredbe moraju izrično ustanovljene biti za sastojine, koje nisu premašile dobu od $\frac{1}{2}$, budući će o tomu zavisiti potrajnost šumskih užitaka, a i same šume.

U pogledu samog proredjivanja ima se odrediti i vrst drveća, kao i sami sortimenti, koji se kane iz buduće sastojine iztriebiti;

g) prema okolnostim dobrotu stojbine, koja, kako je prije spomenuto, nije od bitne zamašnosti, nu na koju se naročito obazirati valja, ako kanimo vrst drveća izmjeniti, i ako želi taksator već u napred opredieliti vrsti drveća, koje se u buduće na pojedinoj stojbini uzgajati imaju.

Skrižaljku sastojina izpuniti ćemo sa podateci bilježaka i klupiranja tečajem predradnjah sabranih, a ista se sastojati ima iz :

a) tekućeg broja odjela i pododjela (odsjeka). Odjeli mogu se označivati sa rimskim i arabskimi brojevi, a pododjeli sa arabskimi brojevi ili sa slovi;

2. opisa položaja, tla i stojbine;
3. površine obraslog i neobraslog zemljišta;
4. dobrote stojbine;
5. starosti;
6. vrsti drveća;
7. drvne gromade po rali ili po hektaru ili ukupno;
8. pravila budućeg gospodarenja; i
8. dospievajućeg užitka oznakom godine, površine i množine.

U prebornih se šumah manje pojedini dielovi izlučuju, buduć su takovi u svojih potankostih bitno razlikuju i zato se u obće u većih obsezih isti prosudjuju, pak su toga radi ovakove izlučbe tu redje.

Prem je naznaka starosti kod prebornih šuma gotovo suvišna, i već dovoljno da se naznači samo drvena gromada,

ipak je nužno, da se naznači broj stabala za razrede od 6—6 cm.

Prema tomu treba ovakova skrižaljka da još izkazuje drvenu gromadu i broj stabalah od 16 do 21 cm. promjera, zatim od 22 do 27 cm. promjera, ter od preko 27 cm. promjera.

Prema potrebi možemo još popuniti opis sastojine s ovimi podatci kao: oznakom zemljopisnog položaja, podatci o oporezovanju i javnih teretih, posjedovnom stanju i t. d.

Na ovaj način ćemo dovršiti predradnje, a na temelju tih predradnja sliedi glavno uredjenje budućeg gospodarstva, kako se to iz sliedećeg razabire.

(Nastavit će se).

LISTAK

P. n. gg. članovom na znanje.

Promjena u uredništvu. Vriedni urednik našeg društvenog organa g. drž. nadšumar Josip Kozarac opetovano je izrazio želju, da ga upravni odbor rieši uredništva i to s više razloga. Jedan od glavnih razloga je taj, što želi na polju naše liepe literature — u kojoj, kako je obće poznato, slovi kao jedan od najboljih hrvatskih pisaca — raditi, a to mu je upravo nemoguće bilo, dok je uz mnogobrojne poslove svojeg službenog djelokruga, još i društveni organ »Šumarski list« i »Lugarski viestnik« uredjivati morao. Nije od manje važnosti i drugi razlog, s kojeg želi uredništvo napustiti, a to je slabo zdravlje, koje ga nuka, da svoje sile po mogućnosti štedi.

Pošto je g. nadšumar Josip Kozarac preporučio za svojeg nasljednika u uredništvu g. profesora Ivana Partaša, a i nadalje obećao kao revan suradnik svoju pomoć, to je upravni odbor uvažio njegove doista temeljite razloge u sjednici od 2. listopada 1898. i primio njegovu ostavku — izraziv mu za liepo uredjivanje lista zapisnički najtopliju hvalu — te povjerio g. Ivanu Partašu, profesoru šumarstva u kr. gospodarskom i šumarskom učilištu u Križevcih, uredništvo društvenog organa »Šumarskog lista« i »Lugarskog viestnika« počam od g. 1899.

Izričuć odstupivšem uredniku za trud, kojega je uložio uredjivanjem društvenog organa u obće za društvo, ponovno svoju najtopliju hvalu, umoljava podpisano predsjedništvo p. n. gg. članove, da izvole novoga urednika krepko podupirati u njegovom nastojanju oko povjerene mu

težke zadaće. Navlastito molimo gg. suradnike, da se sjete »Lugarskoga viestnika«, kojemn više puta gradiiva fali. Tom prilikom smatramo si dužnošću upozoriti gg. suradnike, da »Lugarski viestnik« ima u buduće, od kako su prihvaćena nova društvena pravila, još veće znamenovanje nego li do sele, pa da će u pomanjkanju lih stručnih članaka, dobro doći i ini poučni članci, kojima se može povećati znanje naših članova lugara, odnosno unaprijediti njihov boljak.

Unatoč promjeni u uredništvu izlaziti će list u istoj formi i nadalje u Zagrebu. Samo što se prinosa, rukopisa i t. d. namijenjenih štampi tiče, umoljavaju se gg. članovi i suradnici, da izvole iste neposredno slati na urednika g. profesora Ivana Partaša u Križevce, dočim neka se glede uplate članarine, reklamacije pojedinih brojeva, naručbe diploma i t. d. izvole obratiti na podpisano predsjedništvo (Zagreb, Rajnerova ulica, Šumarski dom.)

U Zagrebu mjeseca prosina 1898.

Predsjedništvo hrv.-slav. šum. društva.

Osobne vesti.

Imenovanja. Ban kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije obnašao je imenovati: šumarskog vježbenika Dragutina G ü r t h a kr. kot. šumarom kod kr. kot. oblasti u Jaski; abiturijenta šumarstva Jovana Š i m u n o v i ć a privremenim šumarskim vježbenikom kod kr. kot. oblasti u Slatini; abiturijenta šumarstva Dragutina D o š e n a privremenim šumarskim vježbenikom kod kr. žup. oblasti u Gospiću; abiturijenta šumarstva Vilima Č m e l i k a privremenim šumarskim vježbenikom kod kr. zem. vlade, odjela za unutarnje poslove; računarskog oficijala Matu K o p i ć a protustavnikom i računovodjom kod imovne občine brodske.

Premještenja. Ban kraljevina Hrvatske, Slavonije i Dalmacije obnašao je premjestiti: kr. kot. šumara Gjuru C e s a r i ć a od kr. kot. oblasti u Jaski kr. županij. oblasti u Požegi i povjeriti mu obavljanje poslova županijskog šumarskog izjvestitelja; šumarskog vježbenika Vinka P a č n i k a od kr. žup. oblasti u Varaždinu kr. žup. oblasti u Ogulinu.

Društvene vesti.

Svečani broj „Šumarskoga lista“. Pošto je već u odborskoj sjednici od 2. listopada 1898. g. odbornik i urednik društvenog organa Josip Kozarac stavio predlog, da u proslavu otvorenja šumarskoga doma

i muzeja izadje »Šumarski list« za mjesec studeni u svečanom ruhu i da bude lih toj slavi posvećen, a odbor taj predlog i usvojio, to ipak nije bilo društvenoj upravi moguće do sele tomu udovoljiti. Poteškoće glede izdanja ovakovog svečanog broja leže u tom, što uza sav trud nije bilo moguće dobiti sve slike, koje se u taj svečani broj uvrstiti žele. Društvena uprava radi međjutim na tom, da se taj zaključak što prije oživotvori, a svečani broj izda kao posebna knjižica na boljem papiru.

Šumarski muzej. Kako je već u dnevnih časopisih jur oglašeno bilo, otvoren je šumarski muzej svake nedjelje od 9 sati prije podne do 1 sat po podne. Vrlo nam je drago, što možemo konstatovati, da je muzej brojno posjećivan i od ostale publike. Sada se izradjuje katalog za taj muzej, pa će se takov i u društvenom organu otisnuti, naročito s namjerom, da se vidi, što bi valjalo još pribaviti, a što možda izmjeniti.

Društvene prostorije i gg. članovi društva. Da se omogućiti poraba društvenih časopisa i knjiga gg. društvenim članovom, zaključeno je s toga po upravnom odboru, da će se društvene prostorije u »Šumarskom domu« svake subote po podne (od 3—8 sati) otvorenima držati.

Zapisnik sjednice upr. odbora hrv.-slav. šumarskog društva, obdržavane dne 2. listopada 1898. u sgradi Markov trg br. 3 pod predsjedanjem I. društvenog podpredsjednika v. g. Ferde Zikmundovskya i u prisutnosti II. društva. podr. vel. g. Josipa Havasa, te gg. odbornika Ede Rosipala, Ivana Partaša, Julija Vraničara i tajnika A. Borošića.

P r e d m e t i v i e ć a n j a .

Točka 1. Čitanje zapisnika minule odborske sjednice.

Nakon pročitavanja bude zapisnik bez primjetbe podpisan i ovjeren po gg. odbornicima Edi Rosipalu i Ivanu Partašu.

Točka 2. Razprava glede obdržavanja ovogodišnje gl. skupštine.

U pogledu obdržavanja ovogodišnje glavne skupštine predlaže društveni podpredsjednik vel. g. F. Zikmundovski, da se, obzirom na to, što je za otvorenje šumarske akademije konačno ustanovljen dan na 19. listopada t. g., na 20. listopada u 10 sati prije podne obdržava otvorenje »šumarskoga doma« i »šumarskoga muzeja«, a nakon toga drži glavna skupština u »šum. domu«. K svečanom otvorenju da se pozovu: gradsko zastupstvo, I. hrvatska štedionica, zatim ostala društva i honoracije.

Zatim priobćuje, da je u tom povodu g. odbornik Kozarac stavio svoje posebne predloge, te poziva društva. tajnika, da pročita odnosni list g. Kozarca, koji u glavnom glasi, kako sliedi:

»Šumarski list« za mjesec studeni neka izadje u svečanom ruhu i bude lih posvećen proslavi otvorenja šum. akademije, doma i muzeja. S toga neka taj broj donese: 1. sliku »Šum. doma« sa opisom pojedinih prostorijah, namijenjenih muzeju i akademiji; 2. kratku povjest ideje, da

se podigne šum. dom i šum. muzej; 3. kratka povjest križevačke škole škopčane povješću hrv. šumarstva; 4. kratka povjest hrv.-slav. šumarskoga društva, urešenu sa slikami (odnosno i životopisom) dosadašnjih: a) pokrovitelja, b) predsjednika i podpredsjednika, c) tajnika i urednika, »Šum. lista«.

Upravl. odbor usvaja predlog podpredsjednika vele. g. F. Zikmundovskya glede obdržavanja glavne skupštine. A glede predlogah g. Kozarca zaključuje, da se isti prihvate nu tim dodatkom da se u svezku za studeni 1898. donese toliko slika i životopisa, koliko se do toga vremena bude sabrati dalo, a ostatak da se uvrsti u buduće brojeve. Podjedno se zaključuje, da se i društvena dvorana također takovimi slikami uresi. — Toč. 1. i 2. predloga Kozarčevih neka prema njegovu predlogu obradi društveni tajnik A. Borošić, a točke 3. i 4. g. prof. Partaš.

U pogledu uređivanja »Šum. lista« zaključuje upr. odbor, da se obzirom na to, što je g. Kozarac već opetovano puta izrazio želju, da se toga trha rieši, koncem godine 1898. predade uredništvo »Šum. lista« odborniku g. prof. Ivanu Partašu, a g. Kozarcu izrazi zapisnička zahvalnost za trud, što ga je kao urednik »Š. l.« za promicanje društvenih interesa uložio.

Prisutni odbornik g. prof. Ivan Partaš hvali upr. odboru na izraženom mu povjerenju i prima uredništvo »Š. lista« početkom g. 1899.

Točka 3. Izvještaj o gradnji šum. doma.

Društveni podpredsjednik vel. g. F. Zikmundovsky izvješćuje, da se stanovi u souterrainu još nisu iznajmiti mogli, jer su previše mokri, pak da su s toga i nekim stanarom, koji su od 1. listop. 1898. stanove uzeli bili, kapare povraćene. Sa istoga razloga zahvalio se je i pazikuća, koji je za šum. dom uzet bio, nu već se je za to mjesto javilo više kompetenata molbama, o kojih će gradjevni odbor svojedobno izvještaj podnieti i predlog staviti.

Zatim izvješćuje, da su na 1. listop. 1898. predane lovačko-ribarskom društvu u domu iznajmljene prostorije, a kr. zemalj. vladi akademijske prostorije počam od 1. rujna 1898.

Gradjevni odbor obdržavao je dne 22. kolovoza sjednicu, te zaključio, 1. da se putem društv. predsjedništva umoli kr. zem. vlada za doznaku otpadajuće najamnine za g. 1898.; zatim 2. da se umoli gosp. odb. R. Fischbach i g. prof. Partaš, da preuzmu uredjenje šum. muzeja; 3. da se obzirom na odpis kr. zem. vlade, odjel za unut. poslove od 9. srpnja 1898. br. 43361 putem društv. predsjednika vis. kr. zem. vladi konkretan predlog stavi o pridjeljenju za uredjenje muzeja potrebitih stručnjaka; 4. da se glede troškova, potrebitih za uredjenje šumar. muzeja, spomenutoj gospodi otvori nuždni kredit; 5. da se za uredjenje društvene dvorane i tajničke sobe nabavi potrebiti namještaj.

Upr. odbor uzima na znanje taj izvještaj i usvaja zaključke građevnog odbora od 22. kolovoza 1898., te ovlašćuje građevni odbor, da pod toč. 5. spomenuti namještaj nabavi.

Podjedno zaključuje, da se putem »Šum. lista« pozovu gg. članovi, neka bi za dekoraciju šum. muzeja i dvorane priposlali lovačkih trofeja i sličnih predmeta, a osim toga da se društv. predsjedništvo obrati na vis. kr. zem. vladu, da iz sbirke rogovlja križevačkog zavoda pokloni društvu nešto rogovlja.

Konačno zaključuje upr. odbor, da se društvena sgrada, muzealne stvari i društvene stvari osiguravaju proti požaru.

Točka 5. Izvješćuje se upravlj. odboru, da su poklonili za šumarski muzej:

1. Velem. g. kr. odsj. savj. F. Zikmundovsky sbirku sjemenja od četinjače iz Dalmacije, 2 kristala od bjelutka iz banske krajine i 3 pre-rastline;

2. G. Lj. Brosig, kot. šumar u Ogulinu, 7 pari srnećih rogova, 1 ahat i zube od medjeda.

Uzima se na znanje, te se ima svojedobno objelodaniti u »Š. listu«.

Točka 5. G. odbornik Ivan Partaš predlaže, da se pozovu firme lovačke opreme i geodetičkih spravah, da svoje proizvode izlože u šumarskom muzeju.

Upr. odbor prihvaća predlog, te ovlašćuje građevni odbor, da to provede, tim dodatkom, da će izložiti smjeti samo one tvrdke, koje budu na to pozvane, ali da odtuda društvu ne smiju nikakovi troškovi narasti; a ključevi od dotičnih zatvora da se imaju pohraniti kod izložitelja samog.

Nakon toga bude sjednica zaključena, a ovaj zapisnik u sjednici upr. odbora od 18. list. 1898. pročitao, ovjeren i podpisan.

Zapisnik o sjednici upr. odbora hrv.-slav. šumar. društva, obdržavane dne 18. listopada 1898. u sgradi Markov trg br. 3 pod predsjedanjem društvenog predsjednika presviet. g. Marka grofa Bombellesa i u prisutnosti I. društv. podpredsjednika velem. g. Ferde Zikmundovskya, te društvenih odbornika p. n. gg. Huga Grunda, Roberta Fischbacha, E. Rossipala, B. Hajeka, M. de Bone, D. Laksara, J. Vraničara, J. Kozarca, Iv. Partaša i tajnika A. Borošića.

Predmeti viećanja.

Točka 1. Čitanje zapisnika minule odborske sjednice od 2. listopada 1898.

Nakon pročitavanja bude zapisnik bez primjetbe ovjeren po p. n. gg. odbornicima Iv. Partašu i J. Vraničaru.

Točka 2. Na poziv presviet. g. predsjednika izvješćuje društveni tajnik o svim pripremama, što ih je društveni predsjednik glede održavanja ovogodišnje glavne skupštine kao i glede svečanog otvorenja šum. doma i muzeja priredio, te zatim predlaže npr. odboru na pretres zaključni račun za g. 1897., kao i proračun za g. 1899.

Upravlj. odbor uzimlje izvještaj na znanje i prihvaća proračun za g. 1899. kao i zaključni račun za god. 1897. time, da se bez promjene predlože glavnoj skupštini na odobrenje i prihvrat

Točka 3. U ime građevnog odbora izvješćuje I. društ. podpredsjednik velem. g. F. Zikmundovsky, da su prostorije šumar. akademije predane kr. zem. vladi na porabu počam od 1. rujna 1898., nu kod predaje prigovorila je kr. zem. vlada nekim malenkostim, te svojim odpisom od 10. listop. 1898. br. 56.383 poziva društvo, da odnosne manjkavosti odstrani, nakon česa će uzsljediti doznaka ugovorene najamnine.

Nadalje izvješćuje, da je društvena sgrada osigurana kod društva »Croatie« na svotu od 100 000 for., a šum. muzej na 20.000 for., i to na 5 godina, te je odpadajuća osjegurnina odmah unapred za svih 5 godina uplaćena.

Upr. odbor uzimlje taj izvještaj na znanje

Točka 4. Predlaže se molba kr. kotar. šumara Rudolfa Ernya, stanjućeg u šum. domu, kojom moli za sniženje najamnine za 10%, kao i doznaku stanovite množine ugljena za izsušenje stana.

Većinom glasova molba se odbija.

Točka 5. Tajnik izvješćuje, da su najavili svoj pristup u društvo kao članovi I. razreda: Izidor Krček, šum. vj. u Otoku, Jakob Muravić, šum. vj. u Vinkoveih i Emil Prstec, šum. vjež. u Otočcu; zatim, da je preminuo začasni član društva Josip Wessely, umirovljeni c. k. ravnatelj šum. akademije i vrhovni nadzornik domainah itd.

Najavljeni članovi primaju se u društvo, dočim preminuvšem začasnom članu J. Wessely-u kliče odbor slava!

Nakon toga bude sjednica zaključena, a ovaj zapisnik u sjednici upr. odbora od 11. prosinca 1898. pročitao, ovjeren i podpisan.

Kratki životopis Josipa Wesselya i Roberta Miklitz a. Već je u zadnjem broju našega društvenog organa donešena kratka ubavjest, da je austrijsko šumarstvo zadesio u zadnje vrijeme velik gubitak smrću dvojice odličnih šumarskih stručnjaka. Imena Josip Wessely i Robert Miklitz poznata su i kod nas dobro, jer su tečajem svoga dugotrajnog života i službovanja i na naše šumarske odnošaje donekle uticali, pak je stoga vrijedno, da i mi donesemo kratki životopis ovih prvaka austrijskoga šumarstva. Obojica iztakli su se ne samo kao osobiti šumarski nastavnici, već su doista pravi reformatori šumarske nastave u

Austriji. Nu i kao visoki šumarski činovnici mnogo su obojica učinila za sam stališ šumarski. Wessely i Miklitz bili su gotovo vršnjaci, pa djelujući na istom polju i u isto vrijeme, rad im se je međusobno nadopunjavao. Obojica su i na literarnom polju radila i ostavila radova upravo trajne vrijednosti. Od velike je važnosti posebno za nas rad Wesselya, koji je prvi točno proučio i opisao stanje našega hrvatskoga kraša i predložio način, kako da se isti opet kultivira.

Josip Wessely rodio se je 6. ožujka 1814. u Beču, a polazio i politehniku i univerzu u Beču, konačno izučio šumarstvo u učilištu Mariabrunn. Stupiv u državnu službu, povjereno mu bi god. 1852., da osnuje i uredi moravsko-šlezko učilište u Ausse-u, u kojem je kao prvi učitelj šumarstva i djelovati počeo. God. 1855. stupio je u službu upraviteljstva državnih željeznica i postao upraviteljem prostranih njezinih domena u Banatu. Od god. 1858—65. bio je on glavnim nadzornikom svih domena i rudara ovog poduzeća. G. 1867. postao je Wessely ravnateljem c. kr. šumarske akademije u Mariabrunnu. — Wessely mnogo je radio sve do zadnjega vremena na literarnom polju. God. 1894. 6. ožujka slavio je svoju osamdesetgodišnjicu počašćen s mnogih strana, dok ga nije 10. listopada pr. g. nemila smrt pokosila u visokoj dobi od preko 84 godine.

Robert Micklitz, mlađi od ove dvojice, rođen je dne 24. veljače 1818. u Paulwitzu u austrijskoj Šlezkoj, gdje je i gimnaziju izučio. Već g. 1847. bio je Miklitz šumarnikom u Lazu u Kranjskoj, a g. 1852. drugim učiteljem šumarstva u novo osnovanom šumarskom učilištu u Ausseu, dakle zajedno sa Wesselyem. Već god. 1855. postao je ravnateljem českog srednjeg šumarskog učilišta u Weisswasseru, nu 1859. vratio se natrag u Ausse kao ravnatelj na prijašnje mjesto svoga djelovanja. G. 1872. postao je zemaljskim nadšumarnikom i kasnije ministralnim savjetnikom u c. kr. ministarstvu za poljodjelstvo u Beču. Kao takav razvio je Micklitz vanrednu djelatnost i upravo gotovo s temelja reorganizirao austrijsku šumarsku državnu upravu. Mnogo je Micklitz učinio i za materijalno stanje i ugled šumarskoga činovništva, koje mu stoga u velike harno biti mora, a i jest. G. 1884. stupio je Micklitz u mir, nu bio i kasnije literarno radin. Kao i Wessely proslavio je ljetos Micklitz svečano svoju 80-godišnjicu, primiv mnogobrojne čestitke svojih nekadašnjih djaka i sučinovnika. Žalibože nije Micklitz dugo mogao uživati svih častih, kojima je tom prigodom upravo obsipan bio, jer je nedavno, naime 24. listopada pr. g., u Beču preminuo.

Ovakvo su u kratko jedan iza drugog preminala dva odlična šumarska stručnjaka, a i mi im hrvatski šumari kličemo vječna im slava.

Zaključni

o blagajničkom rukovanju hrvatsko-slavonskoga šumarskoga društva
dne 20. listo-

I. Razhod.

Tekući broj	P o i m e n c e	Bilo je prelimi- nirano	U istinu izdano		Opazka
		for.	for.	ně.	
1	Stanarina	180	—	—	
2	Paušal za ogriev i razsvietu	24	—	—	
3	Nagrada tajniku društva	200	200	—	
4	Tajniku pisarnički paušal	100	100	—	
5	Nagrada uredniku „Šum. lista“ i „Lug. Viestu.“	400	400	—	
6	Uredniku paušal za korekturu	100	99	96	
7	Uredniku paušal poštovni	30	29	96	
8	Nagrada suradnikom „Šum. lista“	400	451	—	
9	Tisak „Šumar. lista“ i „Lug. Viestnika“ . .	1800	1612	37	
10	Vez i odprema „Šumar. lista“	300	274	35	
11	Časopisi strukovni	50	—	—	
12	Troškovi oko knjižnice (nabava, vez) . .	100	4	—	
13	Pisaće potrebštine predsjedništva	16	2	68	
14	Poštarina i biljege predsjedništva	70	16	83	
15	Razne tiskalice	50	7	20	
16	Troškovi glavne skupštine	10	5	—	
17	Listonoše, služnici	30	28	40	
18	Razni troškovi za promicanje struke . . .	200	50	—	
19	Vanredni troškovi (pokućvo, nadgrobni vienci i t. d.)	40	—	—	
20	Podpore	50	50	—	
21	Razhod pripomoćne zaklade	180	100	—	
Ukupno . .		4330	3441	75	

U Zagrebu, mjeseca listopada 1898.

Predsjedništvo hrv.-slav.

račun

godine 1897., predložen XXII. redovitoj glavnoj skupštini, obdržavanoj pada 1898. u Zagrebu.

II. P r i h o d.

Tekući broj	P o i m e n c e	Bilo je prelimi- nirano	U istinu primljeno		Opazka
		for.	for.	nč.	
1	Kamati utemeljiteljne glavnice	685	415	59	Ovaj zaključni račun izpitan je po revizionalmom odboru i u redu pronadjen.
2	Prinos od podupirajućih članova	594	490	—	
3	Podpora iz zemaljskih sredstava	600	600	—	
4	Članarina I. razreda	1505	822	38	
5	Članarina II. razreda	1264	913	—	
6	Predbrojnina za „Šumar. list“	190	139	80	
7	Ini prihod (upisnina, diplome, međjutimni kamati i t. d.)	80	34	06	
8	Prihod pripomoćne zaklade	180	330	86	
9	Podpora zemlje za izdavanje „Lugarskog Viestnika“	200	190	—	
	Ukupno	5298	3935	69	
	Odbiv od zbiljnog prihoda razhod sa		3441	75	
	Ostalo je koncem g. 1897.		493	94	
	Slovom četiri stotine devedeset i tri forinta 94 novč.				
	Opazka. Od čistoga prihoda odpada na na račun viška redovitog prihoda društvene blagajne 263 for. 08 nč., a na višak pripomoćne zaklade 230 for. 86 nč., koje su svote kamatonosno uložene.				

šumarskoga društva.

o potrebi i pokriću razhoda brv.-slav. šumarskoga društva za upravnu
20. listopada 1898.

Stavke broj	P r e d m e t	G o d i n e			O p a z k a.
		1897.	1898.	1899.	
		zaista izdano	preliminirano		
		for. a. vr.			
	Potreba (Razhod):				
1	Potreba „šumar. doma“ (odplata zajma, obć. namet, osjegurnina, razsvieta, drva, pazikuća)	—.—	—	4589	
2	Nagrada tajniku društva.....	200.—	200	200	
3	Tajniku pisarnički paušal.....	100.—	100	100	
4	Nagrada uredniku „Šumar. lista“	400.—	400	400	
5	Uredniku paušal za korekturu...	99.96	100	100	
6	Uredniku paušal poštovni.....	29.96	30	30	
7	Nagrada suradnikom »Šum. lista«	451.—	400	450	
8	Tisak »Šum. lista« i »Lug. Viestn.«	1612.37	1600	1600	
9	Vez i odprema »Šumar. lista«...	274.35	260	280	
10	Časopisi strukovni	—.—	60	60	
11	Troškovi za knjižnicu (nabava, vez).	4.—	100	100	
12	Pisaće potrebe predsjedništva ...	2.68	10	10	
13	Poštarina i biljege predsjedništva	26.83	60	60	
14	Razne tiskalice	7.20	30	30	
15	Trošak glavne skupštine	5.00	10	10	
16	Listonoše, služnici	28.40	30	30	
17	Troškovi za promicanje svrhe...	50.—	200	300	
18	Vanredni troškovi (pokućstvo, nadgrobni vienci i t. d.)	—.—	40	20	
19	Podpore	50.—	50	100	
20	Razhod pripomoćne zaklade ...	100.—	180	200	
	Ukupno...	3441.75	3860	8719	

račun

godinu 1899., predložen XXII. redovitoj glavnoj skupštini, obdržavanoj u Zagrebu.

Stavke broj	P r e d m e t	God. 1897. zaista primljeno	Za godinu 1899. prelinirano	O p a z k a.
	Pokriće (Prihod):			
1	Novčani ostatak koncem god. 1898.....	—.—	200	
2	Prihod „šumarskoga doma“	—.—	5016	
3	Podpora zemlje za promicanje društvenih svrha..	600.—	680	
4	Podpora zemlje za izdavanje »Lugarskog viestnika«	190.—	200	
5	Prinos podupirajućih članova	490.—	500	
6	Članarina I. razreda (135 članova)	822.38	1675	
7	Članarina II. razreda (644 člana).. ..	913.—	1288	
8	Predbrojnina za »Šumarski list«	139.80	190	
9	Ini prihodi (upisnina, diplome, međjutimni kamati i t. d.).....	34.06	40	
10	Prihod pripomoćne zaklade	330.86	200	
	Ukupno	3935.69	9909	

U Z a g r e b u, mjeseca listopada 1898.

Predsjedništvo hrv.-slav. šumarskoga društva.

Nova pilana u Bosni. Kao što raste broj novih modernih pilana u nas, tako raste broj takovih pilana i u susjednoj Bosnoj. Polag »Oesterr.-ungar. Centralblatt für Walderzeugnisse« podigla je sada u Kobiljem dolu u Bosnoj tvrdka g. Felterinelli i dr. veliku svim modernim zahtjevom odgovarajuću pilanu, koju je nedavno sam g. zajednički ministar za financije pl. Kallay točno pregledao i o uzornom se uređenju iste osobito pohvalno izrazio. Čitava pilana zauzima nadkriveni prostor od 1850 m², a od toga otpada na samu strojarnicu, brusaonicu i kovačnicu prostor od 600 m².

Plastomenit. Ovim imenom prozvana je jedna vrst novoga t. z. bezdimnog baruta, koji se je u novije vrijeme počeo u lovačke svrhe rabiti. Uza sve to, što se je taj barut pokazao mnogo jačim od običnog pušćanog baruta, ipak ne bi onim lovcem, koji nisu vanredno oprezni, taj barut preporučiti mogli, kao ni sve ine vrsti tog t. z. bezdimnog baruta, jer im je djelovanje prežestoko, ako se samo nešto veća količina tog baruta upotriebi. Navlastito pogibeljna je uporaba ovih vrsti baruta za onoga, koji ne raspolaže skupim i jakim novim oružjem, već je prisiljen starim i jeftinim oružjem loviti.

Pomagalo za brzo kubiciranje kusova od Roubičeka. Šumski mjernik g. E. Roubiček izumio je novo pomagalo t. z. »Rechenschieber«, kojim je moći brzo pronaći kubaturu kusaca (trupaca, balvana), da se mjeri srednji promjer i duljina trupaca. Kako je poznato, obavlja se kubatura trupaca obično na temelju srednjega promjera, odnosno temeljnice i duljine trupaca t. j. sredna temeljnica umnoži sa duljinom trupaca, dakle polag Huberove formule γ . h. Šumski trgovci gotovo se drugom formulom za kubiciranje trupaca i ne služe. Akoprem imade danas već u svakom šumskom koledaru skrižaljka, iz koje je moći odma odčitati stalnom promjeru odgovarajuću temeljnicu, pak umnoživ istu sa duljinom odma dobije i kubatura samoga trupea; ipak ide to sve još brže uporabom Roubičkovog t. z. »Rechenschiebera«. Ova je sprava crtalo ili lineal dugačak 66 cm., a širok 6 cm. U sredini tog lineala nalazi se žljebasta izdubina ili babica, u kojoj se pomiće u istom smjeru drugi lineal, koji pokriva sredinu prvoga lineala na $\frac{1}{3}$. Gornji dio nepomičnog lineala providjen je razdjelbom za duljinu, dočim se na doljnom nalazi mjedena pločica i u nju ugrebena marka. Pomični lineal imade dvie razdjelbe i to jednu za promjere, a drugu za naznaku kubature trupaca. Stavi li se pomični lineal shodno prema duljini i srednjem promjeru trupea, može se kubični sadržaj trupea odma odčitati i to na jednu desetinku m³ sasvim točno, dočim se druga desetinka dosta lako, a za praktičnu porabu i dosta točno ocijeniti može. Ova sprava dobro će doći šumarom, šumskim trgovcem, pak osoblju pilana i u obće svim onim,

koji imaju što brže znatnu množinu trupaca kubicirati. Ova se sprava može dobiti kod tvrdke Neuhöfer i sin u Beču I. Kohlmarkt 8, dakle tvrdke, koja je i u naših šumarskih krugovih dobro poznata. Ova tvrdka prodaje jeftinije i opet skuplje exemplare ove sprave. Jeftiniji exemplari sa razdjelbom na kartonu — nu dobro lakiranom, da izvržena nepogodam vremena bolje odolievati može — i uputom o uporabi prodaju se po 5 for., dočim se skuplji exemplari od šimširovog drva gradjeni, dobivaju za cieniu od 12 for.

Prva šumarska škola u Austriji. Marljivim iztraživanjem poslo je profesoru višeg šumarskog učilišta u Weisswasseru u Češkoj F. Mockeru za rukom, da dokaže, da ne stoji obći nazor, da se je u Austriji tek nekoliko decenija kasnije nego u Njemačkoj otvorila prva šumarska škola. U br. 828. »Oesterr. Forst- und Jagdzeitung« od prošle godine priobio je prof. Mocker obširan članak, iz kojega proizlazi, da je za ono vrijeme znameniti šumarski stručnjak, šumarnik grofa Rottenhana Ivan Ehrenwerth u lovačkom dvoreu Plattenu kod Komotave u Češkoj otvorio g. 1763. prvu šumarsku školu, koju je polazilo godimice 20—30 djaka i to ne samo domaćih, već i stranih iz Njemačke. Ova je škola uživala liep glas i dala navlastito Češkoj mnogo vrstnih i naobraženih šumara, da, upravo osjegurala prvenstvo Češke gledom na racionalno šumarenje. Sam grof Rottenhan mnogo je cenio Ivana Ehrenwertha, osjegurao mu liepi i za ono vrijeme razmjerno visoki dohodak. Da se vidi, kako su već onda cienili i nagradjivali vrstne šumare, zanimivo je i spomena vrijedno, kakove je sve dohodke grof Rottenhan Ehrenwerthu osjegurao. Dekretom od 1. svibnja godine 1772. doznačena je Ehrenwerthu plaća od godišnjih 1336 for. u novcu, osim toga obilan deputat, i to: 46 vjedara domaćeg piva, 8 vagana pšenice, 69 vagana raži, 6 vagana ječma, 6 vagana graha, 476 vagana zobi, 224 funte maslaca, 100 funti sira, 252 mjerčice soli, 44 hvata mekanih ogrievnih drva i 2 bukve, 4 telića, 2 jarca, 60 kom. piladi, 4 košare jaja i 444 centi siena. U obće ima vrijednost pripadaka iznositi 800 for., a ako manje, nadomjestit će mu se manjak iz grofovske blagajne. Ehrenwerth podučavao je svoje učenike u svih predmetih sam, kod kuće držao je predavanja u školi, a osim toga vodio je svoje učenike mnogo i u šumu na vježbe. Sam car Josip II. putujući po Češkoj navratio se je Ehrenwerthu, pregledao je njegovu školu, javno ga pohvalio i nagradio sa 100 carskih dukata. Ehrenwerth stekao je razna odlikovanja, a valjda i tek zadobio plemstvo — da li je već od poroda plemićem bio, nezna se — pa je g. 1791. prešao u državnu službu. Tim je prestala njegova škola. Ehrenwerth umro je u visokoj starosti u 95. godini obće štovan u Pragu g. 1834, gdje je u mirovini zadnje dane svoga života sproveo. Ehrenwerth bio je tako sretan, da je plodove svo-

jega nastojanja na polju šumarstva i sam vidio, jer je u samoj državnoj službi odslužio $50\frac{8}{12}$ godina, a pribrojiv k tome još vrijeme probavljeno u privatnoj službi, služio je u svem $70\frac{8}{12}$ godina, svoju je dakle mirovinu u pravom smislu rieči doista pošteno zaslužio.

Dražba hrastovih stabalah.

Dana 12. siečnja 1899. u 11 satih prije podne obdržavati će se kod podpisanoga ureda dražba samo putem pismenih ponuda preko na redovitoj sječini 1898/9. područja kotarske šumarije u Blinji u srezu Stari gaj, 800 komada hrastovih stabala, procjenjena na 960 m^3 ljesa i 5170 for. novčane vrijednosti.

Srez Starigaj leži blizu željezničke stanice i rieke Save, a u blizini grada Siska.

Obćeniti uvjeti ove dražbe ostaju isti, koji su bili navedeni i za dražbu, raspisanu po ovom uredu oglasom od 8. studena 1898. broj 2070.

Pobliži uvjeti mogu se uviditi kod podpisanoga ureda, ter kod ovopodručne kotarske šumarije u Blinji.

Konačno će se uzeti u razpravu i one ponude do 11 sati dana 12. siečnja 1899. ovdje predane, koje budu glasile na bukovo gorivo drvo na panju, u ovopodručnih srezovih u ukupnoj gromadi od 75.000 m^3 do uporabe jur dospjelo, i koja će se drva prodati uz poseban ugovor i uz premjerbu, kao i ponude, glaseće na topolovinu u ovopodručnih brdskih šuma, ejenom iznad 95 nč. po svakom kubičnom metru i uz premjerbu.

U Petrinji, dne 12. prosinca 1898.

Šumsko-gospodarstveni ured 2. banske imovne občine.

SADRŽAJ.

<i>Pravilnik za zemljišne zajednice.</i> Piše A. Kern.	1—27
<i>Uredjenje gospodarenja u šumicah.</i> Piše V. Benak.	27—41
<i>Listak. P. n. gg. članovom. Promjena u uredničtvu.</i>	41—42
Osobne viesti: Imenovanja. — Premještenja.	42
Društvene viesti: Svečani broj „Šumar. lista“. — Šumarski muzej. — Društvene prostorije i gg. članovi društva. — Zapisnik sjednice upravlj. odbora hrv.-slavon. šumar. društva držane dne 2. listopada 1898. — Zapisnik sjednice upravlj. odbora hrv.-slav. šumar. društva držane dne 18. listop. 1898. — Kratki životopis Josipa Wesselya i Roberta Micklitza. — Zaključni račun o blagajničkom rukovanju hrv.-slavon. šumar. društva god. 1897. predložen XXII. redov. glavnoj skupštini, održavanoj 20. listopada 1898. u Zagrebu. — Proračun o potrebi i pokriću razhoda hrv.-slav. šumar. društva za upravnu godinu 1899. predložen XXII. redovitoj glavnoj skupštini, održavanoj 20. listopada 1898. u Zagrebu.	45—51
Različite viesti: Nova pilana u Bosni. — Plastomenit. — Pomagalo za brzo kubiciranje kusova od Roubičeka. — Prva šumarska škola u Austriji.	51—54
Dražba hrastovih stabala.	54

